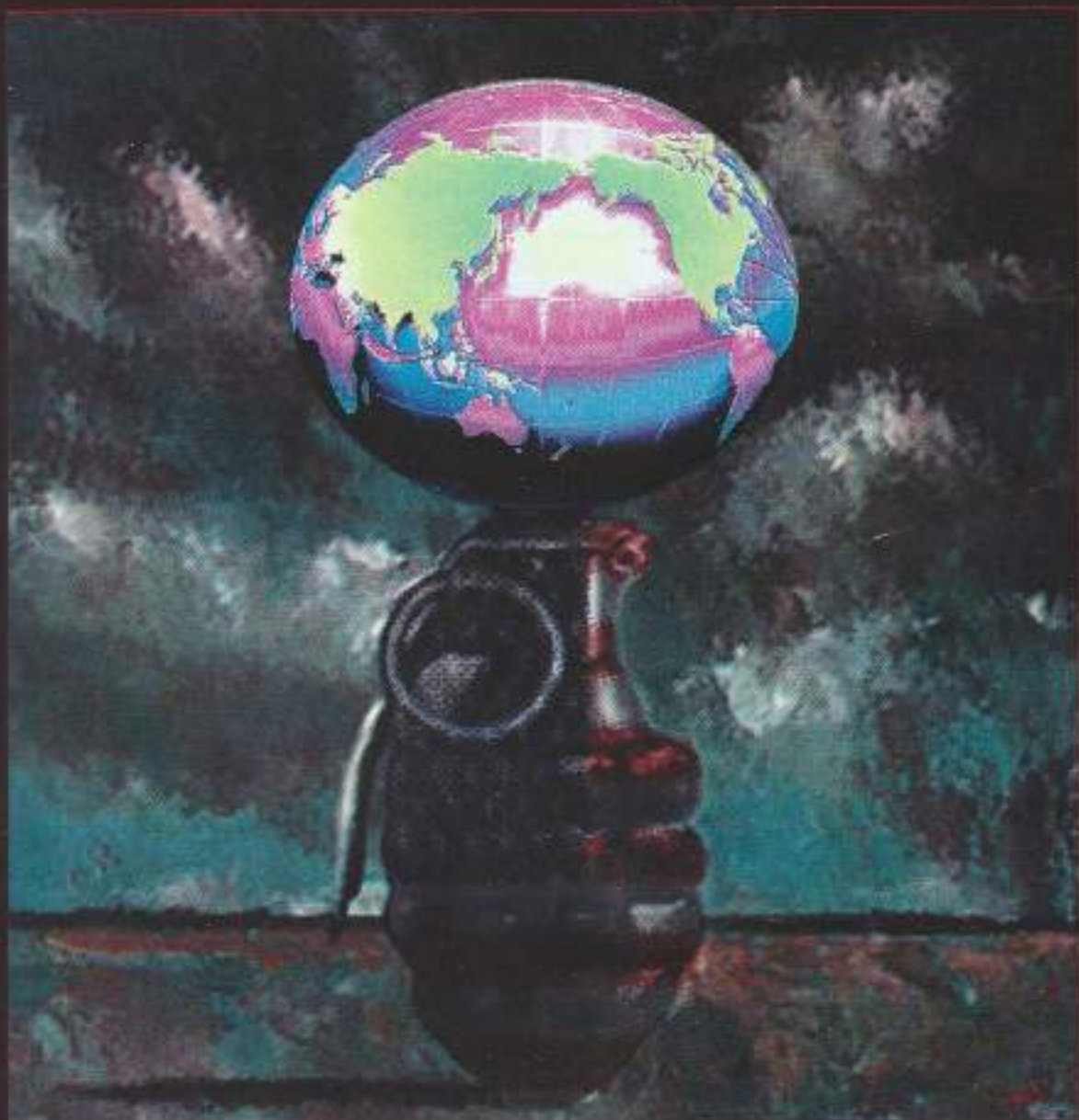

Özgür Düşün

Aylık Gençlik Dergisi Yıl:1 Sayı:10 Şubat 2003

1.500.000 TL

- ❖ Barış Sahtekarlığı
 - ❖ ABD'yi Kim Denetleyecek?
 - ❖ Felsefe Nedir?
 - ❖ Üniversitelere Ölüm Öpücüğü
- S. Özbudun, T. Demirer

SUNU

Özgür Düşün Dergisi'nden, dünyaya geleceğin gözüyle bakılara, tekrar merhaba...

Irak'a yönelik, muhtemel saldırı hazırlıklarına hız verildiği bugünlerde, dergimizin sayfaları da aynı gündem ekseninde oluştu. Bu sayımızda savaşa ilgili yazılara ağırlık verdik.

AKP Hükümeti'nin, Acil Eylem Planı'nda üniversitelere ilişkin düzenleme önerileri ve buna bağlı olarak YOK'le hükümet arasında yaşanan "bunalım"ı Sibel Özbudun ve Temel Demirel'in kalemlerinden okuyucularımıza aktarıyoruz.

Diğer yazılarımız arasında okur-yazarlarımızın gönderdiği; Küreselleşme, Gri Peynir, Kafe Konya isimli ürünlere yer verdik.

Dergimizi takip edenlerin merakla beklediği Çiz-Düşün ve Sokağın Sesi köşelerimizi, yine unutmadık. Öte yandan Şubat sayımızda Mücadele Tarihi'nden, bölümümüzde, büyük Kızılderili Savaşçısı Geronimo'yu misafir ediyoruz.

Okur-yazarlarımızın beğeniyle karşıladığı köşelerimize iki yeni bölüm ekledik. Bundan sonra, her sayımızda, bir bulmacamız olacak. Diğer bir yeniliğimiz ise, "Felsefeyle Düşünmek" adlı bölümümüz. Bu sayımızda tartışılan konu, binlerce yıldır üzerine kafa yorulan "Felsefe Nedir?" sorusu.

Emperyalistlerin yarattığı saldırganlık ortamına, dünya halklarının omuz omuza verip, karşı koyması gereğini vurgulayarak "Gelecek sayıda görüşmek üzere..." diyoruz.

İÇİNDEKİLER

Saldırganlık ya da Barış sahtekarlığı	-1-
ABD'yi Kim Denetleyecek?	-6-
Üniversitelere "Ölüm Öpücüğü"	-8-
Top Dökücüsü (Şiir)	-14-
Savaşa "Karşı" Yazı	-15-
ABD Neden Saldırıyor?	-20-
Sözcükler (Şiir)	-23-
Geçen Aydan Kalanlar	-24-
Küreselleş-me	-26-
Gri Peynir (Anı-Anlatı)	-31-
Düşündüren-İm Değiştiren-İm	-33-
Felsefeyle Düşünmek	-35-
Karikatür	-37-
Sokağın Sesi	-38-
Kitap Tanıtımı	-41-
Kafe Konya	-42-
Mücadele Tarihinden	-44-
Bulmaca	-48-

ABONE OL - ABONE BUL OKU - OKUT

Yurtiçi Abonelik
6 Aylık: 11.000.000 TL
12 Aylık: 22.000.000 TL

Yurtdışı Abonelik
6 Aylık: 35 Euro
12 Aylık: 70 Euro

Özgür Düşün

E-mail: ozgurdundergisi@hotmail.com

**KARDELEN BASIM-YAYIM REKLAM
GÖSTERİ ORGANİZASYON LTD. ŞTİ.**

Sahibi ve Yazışmaları Müdürü: Erdal GÜLER.
Yönetim Yeri: Atatürk Bulvarı Emlak Bankası
Apt. C Blok No: 142 Kat 6 Daire: 24Aksaray/İst
Tel: (0212) 520 54 42 - Faks: (0212) 520 53 93.
Dizgi: Kardelen Yayıncılık Baskı: Seriler

BÜROLAR

ADANA: Kuruköprü Mah Melekçimez Çarşısı 10 Sok. No:21 Tel-Fax: (0322) 352 67 20
ANKARA: Konur Sok 14/26-Kızılay/Ankara Tel-Fax: (0312) 425 79 59
İZMİR: 853. Sok. Bilen İşhanı/No: 27 Kat: 6/610 Konak/İzmir Tel-Fax: (0232) 445 86 22
KARTAL: Atatürk Bulvarı Cemek Sok. Yuvam Apt. No: 144 Tel-Fax: (0216) 3877318
MERSİN: Bahçe mah. 111. sok. Emine Kara İşhanı No: 28 Kat:7 Tel-Fax:(0324) 2373279
ATINA: Kalidromiou 30 Ekserhia 106 80 Atina/Yunanistan Tel-Fax: (0030) 10 381 45 38
YD TEMSİLCİLİĞİ: KYOTO STR. 19 50670 Köln/DEUTSCHLAND
Tel/Fax: (00 49) 221 130 13 68 E-mail Adresi: devrimcidemokrasiyurtdisi@hotmail.com

Özgür Düşün Hesap Numarası Ümit Sisgin

Yapı Kredi İstanbul Şehzadebaşı Şb. No: 0026582-7 İş Bankası İst/Aksaray Şb. No: 10021159324

Dünyanın 'kurtarıcılığına' soyunan ABD emperyalizmi ve onunla el ele veren İngiliz emperyalizmi, eski 'dost' Saddam'a, O'nun şahsında Irak halkına yönelik fiili saldırıya girişmek için büyük bir gayret içerisindedir.

11 Eylül olayından itibaren ABD, 'dünya güvenliğini tehdit eden ülkelerin listesini çıkardı. Bu ülkeleri birer birer hizaya getirmek için hiç zaman kaybetmeden Afganistan'a yönelik müdahalede bulundu. Afganistan'a yapılan operasyonun, 11 Eylül'ün faillerini ele geçirmekle hiçbir alakasının olmadığını bu operasyonun

sonuçları göstermiştir. Ne El Kaide'nin başı Usame bin Ladin ne de Talibanlar'ın lideri Molla Ömer ele geçirilenler arasındaydı. Afganistan'a yönelik yapılan saldırılar sonucunda hafızalarda kalanlar; yüzlerce sivilin, bombardımanlar sonucu yaşamını yitirmesi veya yaralanması, yerleşim yerlerinin tahrip edilmesi ve kukla Karzai hükümetinin iş başına getirilmesi oldu.

Afganistan üzerinde sergilenerek dünya kamuoyuna sunulan senaryonun özünü; ABD'nin dünyanın tek hakim gücü olduğunun vurgulanması ve bu gü-

çün yönetime getirdiği hükümetlerin efendisinin denetiminden çıktığı zaman ne ile karşılaşacakları oluşturmaktaydı.

21. yüzyılın başında Afganistan'ı hizaya getirmek gerekçesiyle yapılanlar, ABD'nin daha sonraki hedeflerine yöneleceğinin işaretiydi. Bir sonraki hedef Irak'tı. Aylardır yoğun şekilde dünya gündemine oturtulan Irak'a yönelik olası saldırının gerekçesi özellikle, ABD ve İngiliz emperyalizm tarafından şöyle dillendirildi: "Irak'ın kitle imha silahlarına sahip olması dünyanın güvenliği için büyük bir teh-

like". Irak bu silahlardan arındırılmadık. Bunların sorumlusu Saddam Hüseyin olduğu için O'nun a iktidardan uzaklaştırılması gerekir". Bu gerekçe ABD ve İngiliz emperyalizminin asıl amacının üstünü örten kılıf niteliğindedir.

Geçmişe şöyle bir göz attığı-

Fransa, Almanya ve Rusya'nın ABD ve İngiltere'ye karşı muhalif görünmeleri kendi ekonomik çıkarlarını düşünmelerinden ileri gelmektedir. Çünkü bu ülkelerin Irak'ın petrollerini işlemek için pay kapma, petrol sanayiinde hakimiyeti ele geçirme girişimleri vardır. bu nedenle ABD ve İngiltere'nin diğer emperyalist ülkeleri devre dışı bırakarak Ortadoğu ve Hazar Havzası'nın zenginliklerine el koymasını Fransa, Almanya ve Rusya hazmedemeyecektir.

mızda, İran- Irak Savaşı'nda ABD'nin Saddam diktatörlüğünü desteklediğini ve Irak'a yüklü miktarda silah satışı yaptığını görürüz. Irak o dönem ABD'nin, iyi bir silah alıcısı ve sadık dostuydu.

Gelinen noktada 'ulusal güvenlik' safsatası ile ABD kendince uslu durmayan ülkeleri terbiye etmek için tek başına hareket etme

cüretini göstermektedir. Bunun yanında, emperyalistler tarafından oluşturulan uluslararası hukuku ve dünya barışını korumak, tesis etmekle görevlendirilen **Birleşmiş Milletler (BM)** örgütünü dahi devre dışı bırakarak dünyanın kahramanı olma misyonunu kendisinde görmektedir. Kurulduğu günden bu güne de-

ğin sürekli emperyalistlerin müdahaleci tutumlarıyla kararlar alan BM'nin yetkili organları dünya barışını korumak bir yana emperyalistlerin denetiminde gelişen savaş ve saldırıların zeminini hazırlamakla kendisini mükellef görmüştür. BM silah denetçilerinin, 27 Kasım'da başlayan denetimlerinden itibaren yaptıkları incelemeler neticesinde; " 'dumanı tüten bir silah' bulamadıklarını, ama bunun böyle silahların var olmadığı anlamına gelmediğini" ve "Irak'ın etkin işbirliği yerine pasif işbirliği yaptığını" belirtmeleri BM'nin dünya barışını sağla-

ma yönünde ne kadar etkili olacağını göstermiştir. Silah denetçileri, ABD ve İngiliz emperyalizminin direktifleriyle hareket ettiklerini, Irak'a karşı gösterdikleri tutumla belli etiler.

BM silah denetçilerinin, nükleer silah üretimiyle ilgili olabilecek gizli belgeler ve 12 adet boş füze başlığı bulunması nedeniyle duru-

mu 'endişe verici' olarak ifade etmeleri, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı başkanı Muhammed El Baradey'in; "Irak için zaman doluyor. Dünyanın sabrı tükeniyor." demesi bu gözlemcilerin ne derece tarafsız olacağı yönünde akıllarda soru işareti bırakıyor.

BM Güvenlik Konseyi'nin daimi beş üyesinden olan İngiltere ve ABD'nin BM silah denetçilerinin suç unsuru deliller bulmamasını Irak'a yapılacak saldırıyı engelleyemeyeceğini belirtmeleri; bu denetimin, dünya kamuoyunun gözünü boyamaktan başka bir işlevi olmadığına ifadesidir. ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell'in; "Suçüstü yapılamaması suçun işlenmediği, Irak'ın yükümlülüklerini çiğnemediği anlamına gelmez." sözleri ile Britanya Savunma Bakanı Geoff Hoon'un, "savaşın başlaması için BM silah denetçilerinin dumanı tüten silah bulunmasına gerek yoktur." sözleri her halükarda ABD ve İngiltere'nin Irak'a saldıracaklarını açıklamaktadır.

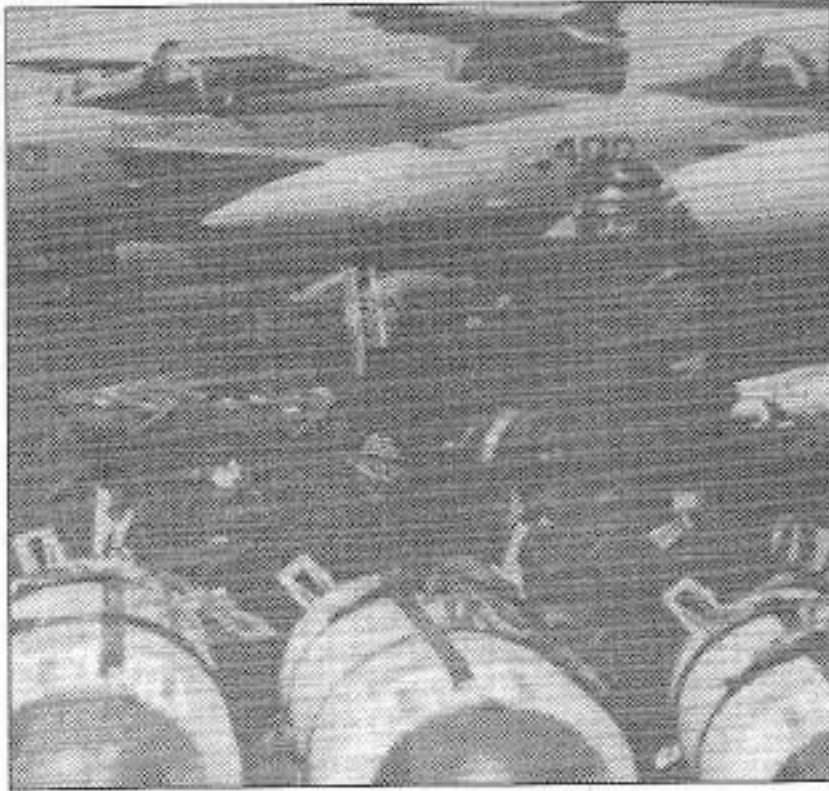
Emperyalizmin Banş Anlayışı

Irak'a yapılacak saldırının ana nedeni olan, dünya barışını tehdit etme gerekçesi kendi içerisinde çokta tutarlı değildir. Irak'ın elinde kitle imha silahları veya bu silahların üretildiği tesisler varsa bile bunun sorumlusu ABD ve diğer emperyalist ülkelerdir. Bu si-

lahları Irak'a satan veya Irak'ta üretilmesine ön ayak olanlar dünyanın geri bırakılmış ülkeleri değildir. Bugün dünyada en fazla silah satan ülkeler ABD, Rusya ve Fransa'dır. 1948'den bu yana İs-

yaşananlardan sorumlu tutmaları, emperyalistlerin insanlık için barış ve güvenlik anlayışını kanıtlamıştır. Ayrıca Rusya'nın kendi devlet sınırları içerisinde yer alan Çeçen halkına yönelik devam

masını Fransa, Almanya ve Rusya hazmedemeyecektir. Bir yandan savaş karşıtı devlet olma rolünü oynayan Fransa ve Rusya'nın bir yandan da Basra Körfezi'ne savaş gemileri göndermesiyle ABD ve İngiltere'nin saldırgan tutumuna ortak olmaları emperyalizmin, barış anlayışının ve söyleminin ne olduğunu izah etmektedir.

rail Siyonizmi'nin Filistin halkına yönelik yaptığı katliamlar ve işgalci tavrı son üç yıldır dozunu daha da artırarak tüm dünyanın gözünü önünde cereyan etmektedir. Son üç yılda binlerce Filistinli İsrail'in saldırıları sonucu yaşamını yitirirken, binlercesi de sakat kaldı. Yine Filistin kentleri günlerce abluka altına alınarak yerle bir edildi. Yapılan bu saldırılar karşısında ABD ve diğer emperyalistlerin kılınını kıpırdamaması, aksine Filistin halkını ve yönetimini

eden katliamcı ve baskıcı tutumu tüm şiddetiyle devam etmektedir.

Fransa, Almanya ve Rusya'nın ABD ve İngiltere'ye karşı muhalif görünmeleri kendi ekonomik çıkarlarını düşüncülerinden ileri gelmektedir. Çünkü bu ülkelerin Irak'ın petrolünü işlemek için pay kapma, petrol sanayiinde hakimiyeti ele geçirme girişimleri vardır. Bu nedenle ABD ve İngiltere'nin diğer emperyalist ülkeleri devre dışı bırakarak Ortadoğu ve Hazar Havzası'nın zenginliklerine el koy-

ABD'nin Saldırındaki Amacı

ABD'nin; "Her ne olursa olsun biz kuvvet kullanma hakkımızı saklı tutarız" söyleminin altında yatan amaçları şunlardır:

- ABD'nin Irak'ta kendi inisiyatifinde olan kukla yönetim görmek istemesi,

- ABD bütçesinin gün geçtikçe artan bütçe açıklarını kapatmak ve ekonomik durgunluğun, gerilemenin önünü açmak için kapitalizmdeki durgunluğu aşmak amacıyla her dönem başvurulmuş savaş faktörünün devreye sokulması,

- ABD'de yoksulların tek işvereni ordu olduğu için ordunun bütçeden daha fazla pay alabilmesi, ABD'nin tehdit ve saldırıyla yüz yüze olduğu demagojisiyle mümkündür. Böylelikle ABD egemenleri sürekli olarak bir hedef saptamak zorunluluğuyla karşı karşıyadırlar. 11 Eylül'den sonra ABD'nin askeri bütçesinde 46 milyar dolar artış olmuştur.

- ABD petrol şirketlerinin Irak

petrollerini kontrol altına almak istemesidir. Petrol şirketlerine yakınlığı ile bilinen başkan yardımcısı Dick Cheney'nin, Exxon Mobil, Chevron Texaco, Conoco Philips ve kendi eski şirketi Halliburton'dan yöneticilerin katılımıyla Irak petrollerinin kontrol altına alınmasına ilişkin toplantı yapması bunun işaretidir.

Türk Hakim Sınıflarının Tutumu

Irak'a yapılacak olası saldırı konusunda AKP hükümeti, iki arada bir derede tutumunu sergilemeye devam etmektedir. Bir yandan ülkenin ekonomik sıkıntı içerisinde olmasından kaynaklı, emperyalist tekellerin ülkeye sermaye ihracı yapması için barıştan yana hükümet rolünü oynarken bir yandan ise ABD'li yetkililere havaalanları, askeri üsler ve limanlarda inceleme yapma izni verip pazarlıklar yapması ABD'ye olan bağımlılığın ve onun yarı-sömürgesi olması sonucudur. ABD'nin Irak sınırına on beş bin asker konuşlandırması karşılığında 14 milyar dolar yardım, Türk hükümetine vereceği pazarlığı yapılırken olası saldırıda ölecek masum insanların değerinin olmadığı ortadadır. Böylelikle emperyalizmin ve onun yerli uşaklarının insanlığın güvenliğini sağlamak gibi bir sorunlarının olmadığı göstermektedir. Yapılan pazarlık bir halkın kanı karşılığında kendi iktidarını bir süre daha

ayakta tutabilme pazarlığıdır. Türk hakim sınıflarının Kuzey Irak'ta bir Kürt devleti kurulması durumunda bu bölgeye askeri güçlerini gönderceğini açıklaması, kendi devlet sınırları içerisinde yaşayan Kürt ulusuna yönelik uyguladığı baskı,

Türkiye'deki devrimci hareketlerin emperyalist saldırganlık karşısındaki başarısızlığının bir diğer tarafı da; aynı günde, aynı mekanda ama farklı saatlerde saldırı karşıtı eylemliliklerin yapılmasıdır. Ortak düşmana karşı asgari müştereklerde birleşebilme iradesinin oluşmaması, kendi görüşlerimi nasıl sergileyebilirim dar grupçu anlayışın hükmünü sürdürmesi Türkiye devrimci hareketinin emperyalizm karşıtı mücadelede sınıfta kalmasına yol açacaktır.

imha, inkar politikasından ayrı düşünülemez. Çünkü sözü edilen bölgede KADEK güçlerinin büyük bir bölümü bulunmaktadır. Türkiye'nin asıl amacı bu gücü imhaya yöneliktir. Kürt devletinin kurulmasının Türkiye'nin iç güvenliğini tehdit edeceği söylemi, asil niyetinin kılıfıdır. Kuzey Irak'ta bulunan Kürt gruplar ayrı bir devlet kurmak istese bile, bir ulusun kendi kaderini tayin etmesine karşılık kanlı bir

pazarlığa girmek Türk hükümetinin geldiği noktayı göstermektedir.

AKP hükümetinin Irak'a saldırıyı önleme adına yaptığı ve Mısır, Ürdün, Suriye, Suudi Arabistan ve İran'ın katıldığı Irak Konusunda Bölgesel Girişim-Dışişleri Bakanları Toplantısı sonucunda yayınlanan sonuç bildirgesinde sadece Irak'a yönelik uyarı çıkması çok da şaşırtıcı olmadı. Bu toplantıda gündeme gelen çözüm yollarından, Saddam Hüseyin ve ailesinin sürgüne gönderilmesi seçeneğine ABD Savunma Bakanı Donald Rumsfeld'in, "Bence bu savaş önlemek için adil bir anlaşma olur." diye karşılık vermesi Türk hükümetinin kimin adına hareket ettiğini ele vermektedir. AKP hükümetinin ikili oynamasının karşısında TÜSİAD başkanının yapmış olduğu açıklamada; Türkiye'nin ABD'nin yanında yer alması gerektiğinin vurgulanması Türk kompradorlarının olası saldırıdaki niyetini ve safını belirlemektedir. Yine ABD'li yetkililerin Türkiye hükümetinin geç verdiği desteğin hiç verilmemiş destek olduğunu söylemeleri ve "Biz şimdiye kadar yeterince yardım ettik. Şimdi yardımda bulunma sırası Türkiye'de." sözleri Türkiye'nin efendisine karşı yerine getirmesi gereken yükümlülüklerin yetkili ağızlardan açıkça dile getirilmesidir. Türk hakim sınıflar bu istemi geri çeviremeyerek Ocak ayındaki MGK toplantısında; "Tür-

kiye'nin savaş halinde ABD'yi desteklemesi ve ulusal çıkarlarını korumaktan geri kalmaması" kararını almıştır. Yaşanan bu gelişmeler emperyalistler ve onların uşakları tarafından yazılıp sahnelenen bir senaryodur. Bu senaryoyla dünya kamuoyu manipüle edilerek, halklar arası düşmanlıklar yaratılıp, halklar birbirlerine kırdınılmaya çalışılmaktadır.

Saldırganlığa Karşı Muhalefetin Durumu

ABD ve İngiltere'nin, Afganistan'dan sonra saldırıya maruz kalacak olan ülkeyi Irak olarak saptamasından bu yana ABD ve İngiltere başta olmak üzere birçok emperyalist ülkede protesto gösterileri yüz binlerin katılımıyla yapıldı. Bu protesto gösterileri dalga dalga diğer ülkelere de yayıldı. Ancak, saldırıya maruz kalacak olan bölgenin daha yakınında yer alan ülkelerdeki protesto gösterilerine katılanların sayıları emperyalist ülkelere nazaran oldukça cılız kalmaktadır. Olası saldırıda tüm Ortadoğu bölgesi zarar göreceksen bu ralardaki saldırı karşıtı eylemlerin birkaç on binle sınırlı kalması bu ülkelerdeki anti-emperyalist hareket ve bilincin zayıf olmasından kaynaklı olsa gerek.

Türkiye'deki devrimci hareketlerin 30 yıllık varlığına rağmen protesto gösterilerine kendi kor-

tejlerine birkaç yüz kişiyi taşıyabilmesi oldukça vahim bir durumdur. Çünkü, bu yapıların birçoğu bugüne değin mücadelelerini emperyalizm karşıtı bir noktadan yürütmelerine rağmen bunu kitlelere götürmemiş, kavratamamışlardır. Bu durumu 1 Aralık ve 26 Ocak eylemlerinde alana taşınan

daha fazla ilerlemeden emperyalizm ve saldırganlığa karşı tüm güçler birleşip halkların dayanışmasını örebilmelidirler. BM silah denetçilerinin tavırları, süre istemeleri ve barış yanlısı görünen emperyalist ülkelerin bu yönlü destekleri yalnızca emperyalizm karşıtı hareket ve eylemlilikleri

kitleye baktığımızda kolaylıkla görebiliriz. Türkiye'deki devrimci hareketlerin emperyalist saldırganlık karşısındaki başsızlığının bir diğer tarafı da aynı günde aynı mekanda ama farklı saatlarda saldırı karşıtı eylemliliklerin yapılmasıdır. Ortak düşmana karşı asgari müştereklerde birleşebilme iradesinin oluşmaması, kendi görüşlerimi nasıl sergileyebilirim dar grupçu anlayışının hükmünü sürdürmesi Türkiye devrimci hareketinin emperyalizm karşıtı mücadelede sınıfta kalmasına yol açacaktır. Vakit

dindirmek içindir. Çünkü ABD, "Tek başıma kalsam dahi Irak'a müdahale edeceğim" demekle saldırıda kararlı olduğunu her daim ifade etmektedir.

Türkiyeli devrimciler ve özellikle gençler -çünkü saldırıda ilk öne sürülecekler gençler olacaktır- emperyalist saldırganlığa karşı mücadeleyi daha organize yürütmelidir. Emperyalizm karşıtları, her kamuoyu araştırmasının gösterdiği yüzde doksan beşlik savaş karşıtı kitlenin bu düşüncelerini alanlarda da ifade edebilmelerine ön ayak olmalıdırlar.

ABD'Yİ KİM DENETLEYECEK?

ABD emperyalizmi petrol ve dünya egemenliği uğruna giriştiği savaşı kazanmak için dünya halklarına karşı yeni askeri düzenlemelere gidiyor. Emperyalistler Irak'a yapılacak müdahalenin paylaşım ve petrol savaşı olduğu gerçeğini gizleyerek (veya gizlemeye çalışarak) nükleer tehditten, Saddam'ın kötü yönetiminden, terörizmden vs. bahsediyor. Girdiği yeni süreç stratejik ve çok boyutlu olmakla birlikte asıl üzerinde duracağımız, nükleer silahlar ve Pentagon'un yeni askeri düzenlemeleridir.

Amerikan medyası 11 Eylül sonrasında, önce Taliban ve Afganistan hakkında yoğun bir kampanyaya girişti. Daha ölü sayısı netleşmeden kan üzerinden politika yaparak, Taliban yönetiminin yıkılmasından, askeri müdahalenin mecburiliğinden bahsetti. Şimdi burjuva medya bütün ideolojik

bombardıman araçlarını Irak'a karşı seferber etmiş durumda. Saddam Hüseyin'i binlerce Iraklıyı katletmekle, komşularına karşı nükleer silah kullanmakla ve Halepçe'de binlerce Kürdü yok etmekle suçluyor. Şüphe yok ki Saddam için söylenenler doğrudur. Ama önemli olan bütün bunlar olurken ABD emperyalizminin nerede olduğudur. Ya da Saddam'ın bu silahların teminini nasıl sağladığıdır. Herkes biliyor ve Amerikalı yetkililer de kabul ediyor ki: Irak-İran savaşında ABD'nin Irak desteği CIA'nın önemi İran üslerinin bombalamasına kadar varmıştır. Bu savaşta Irak'ın yanında olan emperyalizm aynı zamanda Saddam'ın bugün sahip olduğunu söyledikleri kimyasal ve biyolojik silahların da tedarikçisidir. Irak'ın petrol gelirinin neredeyse yarısını silaha yatırdığı bilindiği halde hiçbir şekilde buna müdahale edilme-

di. Çünkü hiçbir satıcı alıcısının alınmasına müdahale etmez. Emperyalistlerin bugün Saddam'ı devirip yeni bir rejim inşa etme isteği Saddam'daki nükleer silahlar veya kötü yönetim değil, Ortadoğu ve sonrasında dünyanın yeniden paylaşımıdır. Aşağıda ABD'nin nükleer silahlar ve bunlara yaklaşımıyla ilgili kısmi bilgiler yer almıştır.

NÜKLEER SİLAHLAR VE ABD

Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra ABD soğuk savaş döneminde imzalanan nükleer silahların indirimi antlaşmalarını delmeye başlamış ya da antlaşmaları etkisizleştirmiş, önemli antlaşmaları ise hiç onaylamamıştır.

* ABM (Anti-Balistik Füze) Antlaşması : 1972 yılında ABD-SSCB tarafından imzalanmıştır. 2002 ilkbaharında Bush tarafından açıkça geçersiz kılınmıştır.

* Donemelerin Yasaklanması : 92 ülke tarafından onaylandı. Fakat ABD onaylamadı.

* Start Antlaşması: İndirime gidilecek nükleer başlık sayısını belirliyordu. Fakat ABD onaylamadı.

* Ottawa Antlaşması: Anti-personel mayınların yasaklanmasını öngörüyordu. ABD onaylamadı.

Bu liste daha da uzatılabilir. Ama bu kadarı bile göstermektedir ki ABD dünya barışı konusunda hiçte istekli değildir. Zaten kendi hükümlerine boyun eğmeyi ni "terörist" ilan eden yeni düzenlemesi de bunun bir göstergesidir.

YENİ ASKERİ DÜZENLEME

Pentagonlu yetkililer 11 Eylül öncesinde ABD'nin askeri güç kullanımının gerçekleşmesi için önce karşı tarafın teşebbüste bulunması gerektiğini söylüyordu (ama fiili durum bunun aksinedir). 11 Eylül ve Afganistan operasyonundan sonraysa bu söylem yerini "Tanrının öz ülkesinin" toprak dokunulmazlığı için her türlü silahı kullanarak bir önleyici ilk taarruza girişileceğine bıraktı. Yani "caydırma ve yalıtma yöntemlerine son veriliyordu".* Savunma bakanı Donald Rumsfeld yaptığı açıklamada; "ABD'nin savunması; önlemeyi, nefsi-müdafaayı ve bazen de ilk eyleme geçen olmayı gerektiriyor... Bazı durumlarda tek savunma tarzı iyi bir saldırıdır." dedi. Aynı kişi NATO bakanlar toplantısında da

"Olası tek savunma uluslararası terör şebekelerini ortaya çıkarmak için çaba sarf etmek ve onlara gerektiği şekilde müdahale etmek, tıpkı ABD'nin Afganistan'a yaptığı gibi yapmak" diye konuştu.

İlginçtir ki CIA'nın yetiştirdiği profesyonel katiller sürüsü dünyanın dört bir yanında önleyici savaş yöntemlerini zaten yürütüyordu. Katliam gerçekleştiriliyor ve yetkililer "eyleme gidiyorlardı" şeklinde açıklama yapıyordu. Bugün yapılan ise bunun devletler düzeyine çıkarılıp yasalarla kutlanmasıdır.

Önleyici savaş şu anda Irak'a yönelmiş durumda. Emperyalizm bu savaşı hangi halklara açacağını da daha önceden belirtmiştir. TNP'de (Nükleer Silahların İndirimi) Hindistan, Pakistan ve ileri karakol durumundaki İsrail imzacı olmamasına rağmen "iyi indirimci", Irak, İran "kötü indirimci" antlaşmada yer almayan Kuzey Kore ise zaten "şeytan" ilan edilmiştir. Savaş uzun süreli ve dünya egemenliğinin pekiştirilmesi değil kesinleştirilmesi savaşidir. ABD "şer miğferini" ve dünya halklarını baş düşman ilan etmiştir. Tabii ki dünya halkları da onu.

NE YAPMALI

Televizyon ve gazetelerde burjuva medya sürekli olarak Türkiye'nin bölgede ne kadar önemli bir güç olduğundan bahsediyor. Musul ve Kerkük öne atılarak

kitleler savaşın yanında yer almaya davet ediliyor. Birinci amaç Türkiye'nin ABD'nin sadık bir uşağı olarak değil, sağlam bir müttefiki olarak gösterilmesidir. Oysa açıktır ki TC yarı sömürge uşak bir devlettir. Dolayısıyla MGK'nın ya da iktidarın "barışçıl çözüm" söylemleri sahtekarlık ve ikiyüzlülüktür. İkinci amaç ise halk kitlelerinde şovenist duygular yaratarak bu haksız savaşta kendi tarafına çekmek en azından tarafsızlaştırmaktır. Ama herkes şunun bilincindedir ki emperyalizmin karşısında ne uşağı ne de kendi yaratıp başına bela ettiği devletler durabilir. Emperyalist saldırganlığı durdurmanın yolu halkın savaş karşıtı birleşik gücünün örülmesi, tarafını seçmiş TC'ye karşı, halkların kendi iktidarları için girişecekleri halk savaşıdır.

Savaş emperyalizmin doğasında olduğu içindir ki savaş karşıtı oluşturulacak birlikler sistem karşıtı bir nitelik kazanabilir. Bunun için bu birliklerde esnek davranılmalıdır. "Geri bilinçlerle uzlaşmama" temel Marksist önermesi iğdiş edilerek, geniş halk kesimlerinin birliği yerine "solculuk" batağına saplananlara karşı kesin bir ideolojik mücadele yürütülmelidir. İslamcısından reformistine, örgütlü, örgütsüz geniş kitleleri kapsayan birlikler ancak sürece müdahil olabilir.

*-Le Monde Diplomatique

ÜNİVERSİTELERE "ÖLÜM ÖPÜCÜĞÜ"

SİBEL ÖZBUDUN - TEMEL DEMİRER

Ülkemizde yükseköğretimin, yıllardır çözüm bekleyen ve giderek kronikleşme eğilimi gösteren çeşitli sorunlarla karşı karşıya olduğu, konuya ilgi duyan herkesin malumudur. Yıllardır, akademi içinde ve dışında birçok kez dile getirilmelerine karşın ya hiçbir şey yapılmayan ya da palyatif (göz boyuyıcı) birkaç önlemler üstesinden gelinmiş "gibi" yapılan bu sorunları, aşağıya sıralamaya çalışalım:

(Ülkemizin nüfusunda gençler ağırlıklı bir yer tutuyor. Ve bu gençlerin büyük çoğunluğu, "gelecek kaygısı" içinde yaşıyor. Üniversite/yükseköğrenim ise, bu "gelecek kaygısı" nı gidermenin, makul bir gelir getirecek bir meslek edinmenin tek yolu gibi algılanıyor. Oysa, hele son krizlerin ardından, yükseköğrenim mezunları arasında işsizliğin hızla tırmanmakta olduğu, bilinen bir durum.

Öte yandan, zaten dar alan istihdam alanının krizlerin etkisiyle daha da daralması bir yana, mali sıkıntılar içinde olan üniversitelerin büyük bölümünün öğrencilerine uygun bir vasıflılık sağlayamadığı da ortada. Bu durumda, üniversiteler ve yükseköğrenim kuruluşları, gençlerin işsizliği 4-5 yıl ertelediği yerler olmanın ötesindeki tüm anlamlarını yitiriyorlar.

Yanı sıra, siyasilerin, seçmenlerine selam olsun diye fiziksel imkan, kadro, bütçe vb. sorunlara bakmadan neredeyse kasabalara üniversite/fakülte/yüksekokul açma girişimleri, sistemin sorunlarını çözmek bir yana, daha da felç olmasına yol açmakta. "Taşra üniversiteleri", en azından çoğu, kadrolaşmak, yerel siyasete ağırlık koymak, kimi "kifayetsiz muhterisler" e "post" sağlamak için uygun ortamlar oluşturmaktadır

belki; ancak iğne yapmasını bilmeyen, aritmetiği zayıf, derslerini kasabanın avukatından ya da muhasebecisinden alan kişileri "doktor", "mühendis", "hukukçu", "maliyeci" sıfatlarıyla mezun etmekle hem bu gençlere, hem de onlardan yarar bekleyecek topluma büyük zarar vermektedirler.

(Yanısıra, kamu kaynaklarından yükseköğretime ayrılan parayın düşüklüğü¹ ve düşme eğiliminin sürmesi nedeniyle akademik, idari ve teknik personel maaş ve özlük haklarının doyurucu olmanın çok uzağındadır. Akademik personelin araştırma, kendini geliştirme faaliyetleri bir yana, somut bir "geçim sıkıntısı" ile yüz yüze oluşu, çoğunun mevcut yönetmelikleri çiğnemek pahasına, ikinci işlerde çalıştığı bilinmekte. Dahası, "döner sermaye"ye katkıda bulunacağı varsayımıyla, bu durum teşvik de edilmekte. Öde-

nek sıkıntısı nedeniyle pek çok yükseköğretim kuruluşu öğretim ve araştırma faaliyetleri için gerekli fiziksel koşulları karşılayamamaktadır. Türk üniversite sisteminde öğrenciler, tıks tıks amfilerde, görsel-işitsel malzemelerden yoksun, kendisi canından bezmiş, ay sonunu nasıl getireceğini hesaplayan hocanın anlattık-

dir; en tepedeki kurum (YÖK) eliyle seçilen rektörler³ aynı kurum tarafından sınırsız denilebilecek bir yetkiyle donatılmışlardır. Dilerlerse, üniversite içinde bir derebeyi gibi davranmalarını engelleyecek hiçbir önlem yoktur - tabii kendilerini göreve getirenlerle iyi ilişkiler içinde olmaları koşuluyla. Dolayısıyla, öğretim

algılayışının sonucunda, birer bilim insanı olarak akademisyenlerin kendilerini "baskılanmış" hissetmeleri ise bu yabancılaşma duygusunu katmerlendirmektedir. Gerçekten de, toplumdaki entelektüel birikimin üst düzeyini temsil etmesi gereken "akademi"deki, gerek kendi sorunlarına, gerekse toplumsal sorunlara "apati" hali, yer yer patolojik bir görünüm almaktadır. Bölüm koridorlarındaki fısıltılar, bir türlü "yüksek ses"e dönüşmemekte, öğretim elemanları gövdesi, "gemisini kurtaran işbiririci"lerle, "neme lazımcı"lar arasında paylaşılmış bir görüntü sergilemektedir.

(Bu "yabancılaşmışlık" hali, öğretim elemanlarıyla da sınırlı değildir. Yükseköğretim kurumlarının olmazsa olmaz unsurlarından olan öğrencilerin "keyfi yorumlar"a açık, ağır disiplin yönetmelikleri, ezbere dayalı öğrenim sistemi, kalabalık sınıflar, eğitim-öğretim malzemelerinin zayıflığı, kendilerini ilgilendiren kararlara katılım olanaklarından yoksun olma, yükseköğrenimin amacının gençlere uygun vasıfların yanı sıra, sorgulayıcı, eleştirel ve özgür düşünce yetisinin kazandırılması da olduğunu göz ardı eden bir eğitim sisteminin yürürlükte olması gibi nedenlerle yüksek öğrenim kurum ve süreçlerine yabancılaşmış durumdadırlar. Öğrenci üniversiteyi, bir meslek edinmenin

larını not tutarak izler, sınav döneminde tuttukları notları fotokopiyle çoğaltıp paylaşarak ezberler, sınavlara girerler² ve "iş biter". Geçer not almışsa, öğrenci "dersini öğrenmiştir"!

(Bitmedi: Bilindiği üzere YÖK, bir olağanüstü rejim kurumudur, ve "değişim iddiası" ne olursa olsun, 12 Eylül mirasını bünyesinde taşımaktadır. YÖK'ün ana mantrı, yetkilerin merkezleştirilmesi-

elemanlarının özlük hakları ve öğretim/araştırma faaliyetlerine ilişkin karar alma süreçlerinden dışlanması, onlarda bir "katilimsizlik", "adam sen de"cilik olarak tezahür eden bir yabancılaşma yaratmaktadır.

(YÖK'ün, kendini ve yükseköğretim kuruluşlarını "milli güvenlik stratejileri" üreten ve yayan ya da bu stratejiler doğrultusunda hareket eden kurum(lar) olarak

yani sıra, kanımızca daha da önemlisi, kendi kişiliğini geliştirebileceği, sorgulayıcı, eleştirel ve özgür düşüncüyü, katılımcılığı, medeni cesareti öğrenebileceği, kendisini topluma ve hayata hazırlayan bir kurum olarak değil, polis-jandarma dayğından ve

Hükümet ile YÖK arasında, "paralı yüksek öğrenim" ve "şirket siparişleri doğrultusunda faaliyet gösteren üniversite" formülasyonları üzerinde bir konsensüse varılması, soluksuz kalmış üniversitenin hem öğretim elemanları hem de öğrencileri için bir "ölüm öpücüğü" olur.

ardı arkası kesilmez soruşturmalardan, disiplin cezalarından kaçınabilmek için elleri-sütlüye karışmaması gereken, dört-beş yıl boyunca derslerini ezberleyip sınavdan sınava koşturacağı, kendisini bekleyen hayat galesinden önceki zorunlu bir istasyon gözüyle görmeyi bellemektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın "Acil Eylem Planı" işte benzeri birçok sorun içinde soluksuz kalmış "bu"

üniversiteyi toplumda bir kez daha tartışmaya açtı. Açmasıyla birlikte de kıyametler koptu. YÖK yönetimi ve rektörler korusu, AKP'nin hükümet olmasını "içlerine sindiremeyen" çevrelerin tetikçiliğini üstlenerek, "Atatürkçülük", "laik-çağdaş eğitim", "mollalar rejimi", "irticai kadrolasma", "üniversiteler üzerinden devleti ele geçirme yolundaki sinisi planlar" vb. retoriklere sarılarak, Bakanlık girişimine karşı yaylım ateşe başladılar.

Aslına bakarsanız, "MEB-YÖK çatışması"nı, bir "retorikler savaşı" olarak nitelemek pekala mümkün. Çünkü, niyetinden bağımsız olarak, Bakan Erkan Mumcu'nun kamuoyuna sunduğu "Acil Eylem Paketi"nde de yukarıdaki sorunlar yumağına ilişkin somut hiçbir çözüm önerisi yer almıyor; her yöne çekilebilecek bir "çağdaşlık, kalite, özgürlük" vb. söylemi dışında. Ancak yine de, "paket"in içerdiği kimi imalardan ve bakanın basına yansıyan açıklamalarından, bazı çıkarımlar yapmak mümkün. Örneğin "Acil Eylem Paketi"nde şu tarz ifadeler yer almakta:

"- İçinde bulunulan toplumsal çevreyle ve piyasalarla etkileşim içinde (...) yeni ve çağdaş bir yükseköğretim yapılanması toplumun tüm kesimlerinin ortak arzudur." (s. 2)

"3- üniversiteler arası rekabetin teşvik edilmesi,

4- sosyal ve endüstriyel projelerin geliştirilmesi, marka-patent üretimi ve Ar-ge faaliyetlerinin artırılması, (...)

7- kaynak yaratılmasının ve kaynakların verimli kullanımının temin edilmesi, üniversite-iş dünyası işbirliğinin kurulması (...)

15- kapasite yaratımının ve planlamasının akademik ölçütler ve piyasa gerekleri doğrultusunda objektif kriterlere bağlanması..."

Bunlara, YÖK yönetimi ve Milli Eğitim Bakanı arasında uzlaşmaya varıldığına ilişkin basına yansıyan bazı haberleri de ekleyebiliriz. Aktarıldığına göre, YÖK yönetimi ve Milli Eğitim Bakanlığı,

* Üniversitelerin mali darboğaz içinde olduğu ve bunun nedenleri;

* Paralı yükseköğretimin gerekliliği,⁴

* Başarılı, muhtaç öğrenciler için karşılıksız burs, diğerleri içinse kredi olanakları sağlanması; bu kredilere sağlanacak faiz oranları;

* Açık, şeffaf ve net standartlarla nitel ve nicel performans göstergelerine dayalı akademik değerlendirme sistemi gereği;

* Devletin (YÖK'ün) yükseköğretimdeki rolü düzenlemeden, değerlendirmeye dönüşmesi;

* Üniversitenin sevk ve idare sisteminde devlet bürokrasisi ile

akademik personelin ağırlığının azalması;

* Üniversitelerin kendilerine tahsis edilen kamu kaynaklarını, kendi gelir-gider dengelerini gözeterek kendi bütçelerini şekillendirebilmesi;

konularında "uzlaşmış" bulunuyorlar.⁵

Bu durumda, AKP hükümetinin Milli Eğitim Bakanı, YÖK yönetimine, yaklaşık iki yıl önce tasarılaştırdığı ve Başkan Kemal Gürüz şahsında ilgili komisyonlarda ateşli kulis faaliyetleri yürüttüğü, ancak erken seçim kararı alınması üzerine kadükleşen "Yükseköğretim Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nda da öngörülen yasa değişikliklerini bir "altın tepsi" içinde sunuyor demektir. Hatırlanacağı üzere, söz konusu yasa tasarısı, teknik ayrıntılar bir yana, üniversite sisteminde iki temel değişimi öngörmekteydi: Yükseköğretimin "paralı" olması ve "Üniversite-Sanayi İşbirliği" (ÜSi) olarak formüle edilen, "yükseköğretim kurumlarında üretilen mal ve hizmetlerin sözleşme kültürleri, serbest piyasa şartları, uluslararası konjonktür ve kurumun rekabet gücü göz önüne alınarak üniversite yönetim kurulunca saptanan fiyatlarla piyasaya sunulması"⁶. Bir başka deyişle, üniversite faaliyet ve hizmetlerinin özel sektörün kullanımına

sunulması, ya da üniversitelerin, kendilerine sipariş veren şirketlerin AR-GE kuruluşlarına dönüştürülmesi.

Kaynak sıkıntısından kıvranan üniversitelerin yönetimleri için "parlak bir çözüm" gibi gözükse de, böylesi bir değişikliğin⁷ son bilim özgürlüğü kırıntılarına şiddetli ve telafisi olanaksız bir darbe indireceği, ortadadır. Böylelikle üniversiteler araştırma faaliyetlerini "kamu yararı"nı, hatta "insan yaşamını savunmak ve kalitesini yükseltmek" gibi etik bir hedefi bir kenara bırakarak, "her

Tabii, "tarih", "edebiyat", "felsefe", "antropoloji", "arkeoloji", "ilkçağ dilleri" gibi insanlığın düşünsel serüvenini ve birikimini yansıtan, bireylere bir bütünlük ve insanlığa aidiyet duygusu veren, dünya görüşünün biçimlenmesinde olmazsa olmaz bir değer ihtiva eden, ancak "piyasa taleplerine uyarlanması" büyük ölçüde olanaksız disiplinlerin "üvey evlatlar" olarak saçaklara sürülmesi hatta toptan kapatılması riski de cabası.

Şu halde, "ÜSi" olarak formüle edilen girişim, temel ve sosyal

ne pahasına olursa olsun"⁸ para getirecek projelere yönlendirecekler, buna karşılık "halk sağlığı", "emeğin örgütlenmesi", "beslenme sorunları", "yoksulluk araştırmaları" vb. "para getirmeyecek" konular, bir kenara atılacak-

bilimleri marjinalize ederken genel olarak da bilimsel faaliyetleri, kar yönelimli teknolojiye endeksli bir "girdi"ye indirgeyecektir, uzun (hatta orta) erimde. Siz böylesi bir üniversitenin diyelim ki Socrates'i, İbn Haldun'u, İbn

Rüşd'ü, Kant'ı, Descartes'ı, Newton'u, Einstein'ı, Hegel'i, Lévi-Strauss'u ya da Chomsky'yi yetistirebileceğine, hatta barındırabileceğine inanıyor musunuz? Onların tasarımlarını hangi şirket finanse etmeye yanaşirdi dersiniz?

Dahası, yasa değişikliği tasarımının öngördüğü paralı eğitim, halkın büyük bölümüne yüksek öğrenimin kapılarını kapatacak, üniversiteden yetişecek vasıflı elemanların ise, "edinmek için binlerce dolar ödediğim mesleğimi en karlı nasıl uygulayım?" sorusuyla karşı karşıya bırakacağından, bu unsurların hizmetlerini de, toplumun büyük çoğunluğu için erişilmez kılacaktır.⁹

Hükümet ile YÖK arasında, "paralı yüksek öğrenim" ve "şirket siparişleri doğrultusunda faaliyet gösteren üniversite" formülasyonları üzerinde bir konsensüse varılması, soluksuz kalmış üniversitenin hem öğretim elemanları hem de öğrencileri için bir "ölüm öpücüğü" olur.

Şu halde, her iki kesimin de, "laiklik/irtica" toz dumanına prim vermeden, parasız, özerk, demokratik, özgür, hayattan, emekten ve bilimden yana bir üniversite için mücadeleyi yükselterek sürdürmeleri gerekmektedir. Böylesi bir mücadelenin olmazsa olmazları arasında:

Yükseköğretimin yeniden yapılandırılması sürecinde onu "kamusal bir hizmet" olarak tanımla-

yan ilkenin değiştirilmemesi;

Akademik personelin "eğitim, bilim ve araştırma özgürlüğü"nü, merkezi-idari talep ve yönergeler ya da piyasa taleplerine endekslenmemesi;

Bütçeden yüksek öğretime ayrılan payın arttırılarak akademik-idari-teknik personelin özlük hakları ve gelirlerine ilişkin iyileştirmelerin acilen hayata geçirilmesi;

"Idari özerklik" kavramının üniversitelerin kendi ihtiyaç ve kadrolarını; akademik kurullardan başlamak üzere, aşağıdan yukarı doğru bir işlerlik içerisinde kendilerinin belirleyip kullanması olarak yorumlanması;

Akademik kurulların "üniversite demokrasisi"nin asli birimlerinden sayılması; kurumu ilgilen-

diren kararlarda tüm üniversite bileşenlerinin (akademik, idari, teknik personel ve öğrenciler) temsilini sağlayan demokratik bir işleyiş ve bunun mantıksal sonucu olarak rektör ve dekanların yetkilerinin sınırlandırılması;

Akademik bünyede bilimsel nitelik ve bilim etiği kriterlerini kurumsallaştırarak özdenetimi sağlayacak bir yapılanma;

ÖSS, yeni üniversitelerin kurulması, üniversite kontenjanlarının belirlenmesi, kurum performanslarının değerlendirilmesi, kamu ödeneklerinin kuruluşlar arasındaki dağıtımı, bilim ve üniversite etiği kriterlerinin uygulanması, vb. sorunlarda koordine edici bir üniversiteler arası kurul gereksinimi;

Yürürlükteki akademik, idari personel ve öğrencilere yönelik disiplin yönetmeliklerin, demokratik ve katılımcı bir anlayışla topyekün yeniden düzenlenmesi...

talepleri yer almalıdır.

Üniversiteyi, kantinlerinde "geyik yapılan", ders notları ezberlenip sınava girilen, kredi doldurup mezun olunan bir yer olarak değil de, özgür/eleştirel düşünme yetisi, hayatı değiştirme/dönüştürme donanım ve iradesinin edinilebileceği gerçek bir öğrenim kurumu olarak gören her öğrenci ve araştırmaya, bulmaya, keşfetmeye, öğrenmeye, bildiklerini paylaşmaya, kısacası bilime tutkun her öğretim elemanı kendini bu mücadeleye taraf hissetmez ve sesini yükseltmezse, üniversitelerin, bugün birbiriyle çatışır gözükken tarafların uzlaşması ya da birinden birinin galibe çalması sonucu, Dr. Frankstein'in laboratuvarlarına dönmesi, işten değildir.

NOTLAR

1- Türkiye, GSYH'sından ayırdığı yüzde 2.2'lik payla, eğitime en düşük payı ayıran 25 ülke arasında 17. sırada yer almaktadır. (Meral Tamer, "Eğitimde Afrika Klasmanındayız!", Milliyet, 27 Mayıs 2001, s.6.) Yüksek öğrenime ayrılan pay ise, GSYH'nın yüzde 1'i dolayların-

dadır. (Burhan Şenatalar, Cumhuriyetimizin 75. Yılında Üniversitelerimiz (18-19 Eylül 1999 Sempozyum Bildirileri), Üniversite Öğretim Üyeleri Derneği, 1999.)

2- Bir sömestr içinde diyelim ki altı ders alan bir öğrenci, 18 kez sınava girmek durumunda: Yani üç günde bir sınav!

3- Siz bakmayın, "Falanca üniversitede rektör seçimi yapıldı" gibi haberlere. Olan, şudur: öğretim üyeleri (dikkat edin, araştırma görevlileri ve öğretim görevlileri değil, hatta üniversitenin aynı ölçüde asli unsurları olan idari-tekniik personel veya öğrenciler hiç değil; yalnızca öğretim üyeleri) oy kullanarak adaylardan altı kişiyi belirlerler. Bu liste YÖK'e gönderilir, YÖK, bu liste içinde üç adayı -aldıkları oya bakmaksızın- sıralayarak Cumhurbaşkanı'na sunar. Cumhurbaşkanı bunlardan birini rektör olarak atar. Bunun adı, "rektörlük seçimi"dir.

4- "Yükseköğretim ancak zengin ülkelerde paralı olabilir yolundaki iddia tümüyle geçersizdir. Tersine, yükseköğretim ancak bu hizmeti ücretsiz olarak verebilecek kadar zengin olan ülkelerde reel öğrenim ücretine tabi olmayabilmektedir." (H. Köylü, İ. Saymaz, U. Aktas, "Rektörlerin derdi kaynak", Radikal, 6 Ocak 2003, s.7.)

5- H. Köylü, İ. Saymaz, U.

Aktas, "Rektörlerin derdi kaynak", Radikal, 6 Ocak 2003, s.7.

6- Bkz. Yükseköğretim Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı.

7- Gerçekte, "ÜSi" pek çok üniversite için çoktan yürürlüğe girmiştir. Çeşitli mühendislik, tıp, fen, hatta güzel sanatlar bölümleri, kaynak yaratabilmek için şirketlerle iş bağlama, "proje kapma" yarışındadır.

8- "Her ne pahasına olursa olsun", rastgele seçilmiş bir terim değil, "Para getirecek" projeler arasında silahlanmaya yönelik olanlar birinci sırada yer alıyor ve örneğin Boğaziçi Üniversitesi'nde silah sanayine ilişkin projeler yürütülüyor. ODTÜ'nün "Teknokent"inde üretilen ve asker/polis eğitiminde kullanılan sanal "nişangah"ların ABD ve Avrupa ülkelerine pazarlanmakta olduğunu da, bir TV programında, rektör Ural Akbulut'un ağzından öğrendik! (15 Ocak 2003, CNN Türk, sabah haberleri kuşağında).

9- Şu soru, yanıt bekliyor: 60-70 bin dolar ödeyerek formasyon edinmiş bir hekim, SSK (ya da devlet) hastanesinde mi çalışmayı yeğler, yoksa özel bir hastanede mi?

TOP DÖKÜCÜSÜ

Çiy taneleri yayılmıştı tepelere.
Tarla kuşları şakıyordu keyifli keyifli.
Genç bir yoksul kadın, kucağında
bir sıksa oğlancığı emziriyordu.

Basınca oğlan on altısına,
bir delikanlı oluverdi, boylu boslu.
Doğru gitti demirci ocağında
çalışmaya,
önünde meşin önlüğü ve balyozu

Her gün ocakta demir dövüyordu
ağır bir balyozla habire o.
Dumanların, posaların arasından
metal tanrılar doğuyordu.

Döktüğü toptu onun. Bir sürü top!
O toplar okyanuslarda gürlledi durdu.
Fransızlara acılar getirdi o toplar,
Hint adalarına taktı boyunduruğu.

Toplar fırlatıldı, sıcak ve ağır,
toplar, ta Çin limanlarına,
Büyük Britanya'nın demir dudaklı
ve demir boğazlı ünü ile
övüne övüne.

Güçlü kuvvetli tüm kahramanlar
gürleyen savaş silahları döker,
ama ne vakte dek sürer ki bu,
ihtiyarlık ayağını kaydırana kadar.

Gün gelir, eller görev yapamaz olur,
artık hiç kimse acımaz ona,
fırlatır atarlar sokağa onu,
sakatlar, dilenciler arasına.

Dalar sokağa öfkeli öfkeli,
göğsü gürleyecek sanırsınız
savaş topları gibi gümbür gümbür,
şimdiye dek döktüğü toplar gibi.

Gene de alçaktan alçaktan fısıldar,
durun hele, der, durun hele,
kendi eğlencemiz için dökeceğiz
yakında
dörtlük, yirmilik gülleler.
Durun hele, der, durun hele,
zalim silah tüccarları!

Georg Weerth
(Çeviren: A. Kadir - S. Yıldırım)

SAVAŞA "KARŞI"

YAZI

Özellikle 11 Eylül 2001 tarihinden beri, dünya gündeminin birinci maddesi "terör" ve "terörden annmak için" yapılacak operasyonlar; yani savaşlar ya da saldırılar. Afganistan'da Emperyalistlerin yaptıkları katliamların ardından, son aylarda Irak'a yapılması olası bir "operasyon" gündemin ana maddesi olmuş durumda. Emperyalist ABD, karşı olduğunu söylediği "terörün" en alısını uygulayarak, bu ülkeyi de tam olarak esir almak istiyor. Bu doğrultuda gerekli kamuoyunu oluşturup saldırıya geçmek için gün sayıyor. Ancak, bu sefer oyunu bozan ya da bozmaya aday bir durum belirdi. ABD de dahil olmak üzere, dünyanın her bölgesinde olası savaşa karşı büyük protesto gösterileri düzenleniyor. Bugüne kadar da ABD istediği ortamı yaratamamış ve diğer emperyalist

devletlerden gelmesi muhtemel gerekli desteği, çıkar mücadelesinden dolayı sağlayamamış durumda.

Ülkemizde de "Savaşa hayır!" sloganları yükseliyor. Toplumun her kesimi ve sınıfından tepkiler var. Kimi zaman alanlar doluyor, kimi zaman ilginç medyatik gösteriler yapılıyor. Bu savaşların faili olan burjuvazi bile, çeşitli aygıtlarıyla savaş istemediğini dile getiriyor. Peki bu karşı oluşlar, nerelere oturuyor? Savaşa karşı çıkan bu yığınla insanın, "karşı olma" nedenleri arasında bir paralellik var mı, yoksa herkes için farklı gerekçeler mi mevcut? Bu durumda savaşa karşı durmanın yükümlülüklerinin neler olması gerekir? Başka bir deyişle "Savaşa hayır!" demekle savaşa karşı olunuyor mu? Bu yazıda bu konunun irdelenmesi için çaba harcanacak. Ve baş-

lıkta da belirtildiği üzere bu yazı muhtemel Irak saldırısına "karşı" olan bir yazı olmayı hedefleyecek.

İletişim aygıtlarının çeşitlenerek yaygınlaşması, dünya üzerindeki para transferini kolaylaştırdığı kadar, iletişimi de hızlandırdı. Bu durumda teknolojinin bu özelliğinden yararlanan muhalifler, gündem yaratma ve yaratılan gündemi yaygınlaştırma konusunda bir hayli yol kat etti. Böylece, tarihte görülmedik yaygınlık ve büyüklükte bir eylemler zinciri oluştu. Dünyanın her bölgesinde, birbirlerinden haberdar olan insanlar ortak eylemler düzenlemeye başladı. Savaşa karşı eylemler de bu dizinin en büyük halkasını oluşturdu. Bugün, birçok bölgede büyük gösteriler ve mitingler organize edilip, ABD terörü, Başkan Bush ve olası saldırı kınanıyor. Peki bu neyin göstergesi? Savaşı bu

sivil çabanın engelleyebileceğinin mi, yoksa solcuların tekrar eski günlerine döndüğünün mü? Kuşkusuz ikisi de değil. Muhalefet yapmak için son derece rahat bir malzeme olan "savaş"ın kullanılması, tepkilerin büyümesine olanak sağlıyor. Türkiye'de de savaş karşıtı gösteriler, son günlerde oldukça yaygınlaştı. Hatta, Irak'a gidip canlı kalkan görevini üstlenerek barışı savunacak gönüllülere, en büyük katılımın Türkiye'den yapılması bekleniyor. Bunlarla paralel olarak, ülkemizde yaygınlaşan eylemler ve protesto biçimlerine bir değinmekte yarar vardır.

Bugün için Türkiye'deki birçok toplumsal kesim ve çıkar odaklarının da protestolara katıldıkları gözleniyor. Müslümanından burjuvasına, komünistinden demokratına, post-faşistinden (Cem Uzan) ulusal "solcu"suna kadar çeşitli kesimler, barışsever görünüp "Savaşa karşıyız." diyor. İyi de bunu demek neye tekabül ediyor? Bu yazıda, farklı nedenlerle savaşa "karşı" olanların "karşı oluşları" üzerinde durulacak.

İşe, nereden başlamalı? İlk olarak Müslümanları (İslamcılar) ele

alalım mı, ne dersiniz? Müslümanlar, başta Ortadoğu ülkeleri olmak üzere, dünyanın birçok bölgesinde sokaklara çıkıp "Büyük Şeytan" ABD'yi lanetliyor ve "Müslüman zulme boyun eğmez!" sloganını haykırıyor. Küresel saldırıya karşı, küresel intifada'yı öneriyor. Hatta son günlerde Türkiyeli Müslümanlar "Emperyalist Savaşa Hayırlı" ibaresini sıkça kullanmaya başladılar. Yani emperyalizm kavramını kabul edi-

yorlar ve emperyalizme karşı olduklarını belirtiyorlar. Öyleyse gelin, Marksist literatürün bir kavramı olan emperyalizme karşı olanın nasıl mümkün olacağını kendimizce bir araştıralım. Emperyalizm kavramı, 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başlarında Lenin, Kautsky, Luksemburg, Hilferding ve Buharin gibi düşünürlerin tartışmalarıyla şekillenip, Lenin

tarafından "Kapitalizmin en yüksek aşaması olarak" tanımlanmıştır. Dolayısıyla emperyalizm kavramı, kapitalizmden bağımsız olarak ele alınamaz. Aksi takdirde, gerçeklik bulanıklaşır ve önüne gelen "Emperyalizme hayırlı" demeye başlar. İlk dönemde emperyalizm, kapitalist Batı uygarlığının, batı dışındaki halkları tahakküm altına almaları ve onları köleleştirerek kendilerine tabi kılmasını (ezen ulus-ezilen ulus) işa-

ret eder. Günümüzde de benzer içeriği korumakla birlikte kendi içinde çeşitlilik arz eden bu kavram, sınıfsal bir içerik taşımaktadır. Dünya ezilen halklarının başına bela olan emperyalizm, kimi zaman bir devletin işgali, kimi zaman da sadece ekonomik ve siyasal ambargolarla karşımıza çıkmaktadır.

Batı dışı toplumlar ve halklar işgal ve köleleştirilmelere karşı bu durumda, isyan ederek bağımsızlık mücadelelerine girişmişlerdir. Bu durumda işgalciliğe karşı mücadele eşittir, emperyalizme karşı mücadele olarak algılanmıştır. Bu algılayışı Soğuk Savaş döneminin SSCB'sinde görmek bile mümkün. Sovyet yönetimi Soğuk Savaş döneminde sırf ABD'ye karşı olduğu için desteklediği Ortadoğu ülkelerini anti-emperyalist olarak nitelendirmiştir. Ülkemizde de kapitaliz-

me karşı, hiçbir ibare taşımayan "Ulusal Bağımsızlık Savaşı"ni anti-emperyalist diye niteleyen kimi sosyalist çevrelerin varlığı da bu olgunun kavranılmasında bir sorun olduğunun göstergesidir. Bir ülke ya da halk, sırf işgale karşı olduğu için anti-emperyalist kabul edilebilir mi? Başka bir deyişle, emperyalizme karşı olup kapitalizme karşı olmamak gibi bir durumdan bahsedilebilir mi? Bizim görüşümüz, kapitalizmin yeni aşaması olarak beliren emperyalizmin, bu kavramdan soyutlanarak algılanamayacağı doğrultusunda. Dolayısıyla, kapitalizmi reddetmeden "Emperyalizme hayır!" demenin zerre kadar önemi yoktur. Bu nedenle, Müslümanların ilk başta özel mülkiyetçi kapitalizme karşı çıkmaları gerekmektedir. Zira, emperyalizm gökten zembille inmiş bir olgu değildir.

Müslümanlardan ayrı olarak emperyalizme karşı mücadele ettiği iddiasını taşıyan bizler, bu nedenle emperyalizme sınıfsal bir içerikle karşı çıkıp, bağımsızlık ve devrim mücadelelerini yürütüyoruz. Bizim, derdimiz bağımsızlık kazanmakla birlikte, enternasyonal ideolojimiz doğrultusunda, mücadelemizi sürdürerek, emperyalizm ve kapitalizmi dünya üzerinden kazıyacaktır.

Müslümanların savaşa karşı oluşlarının altında yatan önemli neden ise Irak halkının Müslüman oluşu. Bunu zaten, onlar da kabul ediyorlar. Onların söylemi "Müslü-

man halklar kardeşir!" Irak Müslümanların değil sosyalistlerin yaşadığı bir yer olsaydı, savaşa karşı olmayacaklardı. Dolayısıyla, Müslümanlar savaşa değil, Müslümanlara saldırılmasına karşıydılar. Bu duruma bir netlik getirilmesi gerekiyor, "Savaşa hayır!" ibaresinin açıklığından da yararlanılabilir. Bu söylem "Bütün savaşlara karşıyım." demektir. Bu sloganı kendine manşet yapan bir Müslüman gazetesi olan Vakit, her gün yer verdiği bu söylemin yanında, sık sık "Cihad" söylemini de kullanıyor. Hani bütün savaşlara karşıydı. Cihad savaş değil mi? O halde, Müslümanlar "Savaşa hayır!" değil, "Cihad dışındaki savaşlara hayır!" demelidirler. Bu netleştirildiğinde, "karşı olmaktan" ne anlaşıldığı da açıklık

Elbette hiçbir komünist, sosyalist çocukların ölmesini ya da savaş çıkmasını istemez. Ancak, kapitalizm ve emperyalizmden söz ediyorsak savaştan da söz etmek mecburiyetinde kalıyoruz. Marks ve diğer ustaların deyimiyle, sınıfların savaşı olan tarihte, savaşların bitmesi için, eşitlikçi ve hakça bir düzen kurulması zorunludur.

kazanacaktır.

Şimdi gelelim sokaklara dökülen Müslümanların diğer savaşlar karşısındaki tutumlarına. Onlar, Bosna'daki savaşa da Çeçenistan'daki Rus işgaline de Afgan halkının bombalanmasına da karşılar. Bu karşı oluşlarının altında yatan temel neden ise, Bosnalı, Afgan ve Çeçenlerin, insan olmaları değil, Müslüman olmalarıdır. Aynı burada ortaya çıkıyor, aynı Müslümanlar, Kolombiya'da halka karşı CIA'yla birleşip savaşanlara karşı çıkmayacaktır. Çünkü, Kolombiyalılar Müslüman değildir.

Savaşa karşı olduğunu söyleyen bir başka kesim olan burjuvazi ise, sanki böylesi savaşların sorumluları değilmiş gibi hareket ediyor. Dünya halklarına kan kusturanların Türkiye'deki temsilcileri, birdenbire insani duyarlılıklarını gösteriyorlar. Silah fabrikalarını inşa eden onlar, silah ticaretini yapan onlar, orduları kuran onlar, peki neden savaşa karşılar? Her biri milyonlarca dolar olan bu silahların patlaması onların, para kazanması demek olmayacak mı? Hayır, hayır kimseyi kandıramazlar, onlar tüm insani özelliklerini yitirmiş ve paranın esiri olmuş kişilerdir, değil savaşa karşı olmak, insani hiçbir duyguyu yaşayamayacak düzeydedirler. İlk başta sınıflarının çıkarlarını düşünmek zordadırlar.

Ülkemizdeki sermayedarların derterleri başkadır. Irak'ın coğrafi

olarak Türkiye'ye yakın olmasından dolayı karlarından zarar edeceklerini düşünüyorlar. "Savaşa Hayır!" demeleri de bundan. Turizm gelirlerinin azalacağından, ticaret yapamayacaklarından yakınıyorlar. Yoksa onların, insanların öldürülmesi, doğanın katledilmesi gibi sorunları yoktur. Tüm feryatları, daha az kar edecekleri korkularındandır. Dikkat edilirse, Türkiye'de daha çok yerel küçük ve orta büyüklükteki sermaye grupları ve Irak'a coğrafi olarak yakın bölgelerde yatırımları bulunanlar karşı çıkmaktadır. Yani bu karşı çıkış da savaşa değil, çıkarların tehlikeye girmesinedir.

Geçtiğimiz yıl siyasete soyunan duygu sömürsü uzmanı post-faşist Cem Uzan'ın karşı çıkışı da aynı nedenledir. Zaten adı geçen şahsın, imzasıyla televizyonlarda yayınlanan reklamda da buna vurgu yapılmaktadır. "Savaş, Türkiye'nin menfaatine değil." denilmektedir reklamda. Bu nedenle girmeyelim. Yani, savaştan bir menfaatimiz olsaydı göz kırpmadan girilmeliydi bu savaşa. Aynı reklamın duygu sömürsü bölümünde de yine ırkçı bir söylem göze çarpar. Müslüman'ın Müslüman'ı öldürmemesi gereği vurgulanmaktadır. Iraklılar Müslüman olmasaydı ve olası savaştan Türkiye'nin menfaati bulunsaydı savaşa girilecekti.

Benzeri bir yaklaşımı sergileyen ve olası savaşta iflas edip işsiz

kolacağını savunup "Savaşa hayır!" diyenler ufak tefek farklılıkları bulunsada bu iki gruptan birine dahil edilebilir.

Burada açığa çıktığı üzere, üç bölümde aktarılan kesimlerin de savaşa karşı oluşlarında bir takım şartlar vardır. Asıl mesele, kesinlikle savaşa karşı olmak değildir.

Kendilerine "Ulusal Sol" diyen İşçi Partisi ve benzer odakların da savaşa karşı olduklarını duyuyoruz. İşçi Partisi'nin "Barajı geçtik geliyoruz." deyip, binde dört oy alan lideri Doğu Perinçek, her zamanki göstermelik ABD düşmanlığıyla, olaya yaklaşıyor. Savaşa girilmemesi gerektiğini, AKP hükümetinin ABD'ye "Mehmetçik" in kanını satacağını iddia ediyor. "Askerimizin kanını sattırmayız." biçiminde çıkan Perinçek, savaş çıkması durumunda Kuzey Irak'ta bir Kürt devletinin kurulmasının Türkiye için büyük tehlike olduğunu belirtiyor. Yani savaşa karşı falan değil. O da Türkiye'nin çıkarlarını savunuyor. Kukla bile olsa bir Kürt devletinin kurulmasına karşı. Türk ordusunu da gözbebeği yapan Perinçek ve benzeri yaklaşımlar, bu oyuna gelinmemesi gereğini savunuyor. Zaten onların seçimden barajı aşarak çıkmasını engelleyen CIA da Perinçek'e göre, bir Kürt devletinden yana. Devrimi yapacak Türk ordusunun küçülmesini önlemek için, Avrupa Birliği'ne de karşı çıkan Perinçek ve benzerlerinin savaş karşısında-

ki tavırlarının ezilen sınıfların çıkarını gözeten bir politik hat izlemesi beklenmemelidir.

Geliyoruz şimdi savaş konusunda en renkli görüntüleri çizen, komünistler, sosyalistler, anarşistler ve demokratlara. Komünistlerin görüşünü sona bırakmak koşuluyla sol içindeki yaklaşımlara da sınıfsal olup olmadıkları doğrultusunda açıklık getirmeye çalışacağız. Sol içinde bazı grupların "Biz çocukların ölmesini istemiyoruz. Bu yüzden bütün savaşlara karşıyız." söylemi iyi temennileri taşıyan ancak, hiçbir biçimde gerçekçi olmayan bir yaklaşımdır. Elbette hiçbir komünist, sosyalist çocukların ölmesini ya da savaş çıkmasını istemez. Ancak, kapitalizm ve emperyalizmden söz ediyorsak savaştan da söz etmek mecburiyetinde kalıyoruz. Marks ve diğer ustaların deyimiyle, sınıfların savaşı olan tarihte, savaşların bitmesi için, eşitlikçi ve hakça bir düzen kurulması zorunludur. Bu nedenle, sol yelpaze içinde yer alıp "Bütün savaşlara karşıyız." diyenlerin sınıfsal bakıştan uzaklaştıklarını söylemek pek kehanet sayılmamalıdır. Savaşların yeryüzünden kalkmasının tek koşulu, komünist toplumu inşa etmektir. Yukarıda da değinildiği üzere hiçbir devrimci ya da komünist savaşı savunmaz. Ancak savaş kurtuluş için bir zorunluluk almışsa, hangi savaşı savunup hangi savaşa karşı çıkması gerektiğini de bilir. Bizler, emperyalizmin saldırılarına ve sa-

vaşlarına karşı çıkıyoruz. Ancak emperyalizmin barışına da karşıyız. Bundan ötürü, emperyalizme ve kapitalizme karşı savaştan, mücadeleden yanayız. Bu bizler istemesek de tarihin insanlığa dayattığı bir durumdur. Bu nedenle, tek başına "Savaşa hayır!" yerine "Emperyalist saldırılara ve savaşlara hayır!" diyor ve bağımsızlık ve devrim mücadelesi veren her savaşa, onu haklı görerek "Evet!" diyoruz.

Savaş karşısında birbirlerinden farklı nedenlerle ortak talepleri dile getirenlerden bahsettikten sonra, bundan önceki savaşlar ve alınan tavırlara bakmakta da yarar olacaktır. Biz Maoist-Komünist Devrimciler olarak, SSCB'nin Afganistan'ı işgal etmesini kınadık, Çekoslovakya işgalini reddettik, Bosna'daki saldırılara "Dur!" dedik, Ermenistan Azerbaycan Savaşı'nda haksızlığa karşı sesimizi

yükselttik. Ama hiçbirinde, o kimselerin Müslüman olmaları, Türk olmaları, sosyalist olmaları bizim için referans noktası olmadı. Biz haksızlığa karşı çıktık. Bizim için önemli olan onların dinsel ya da etnik kimlikleri değil, en yüksek ve ortak kimliğimiz olan "insan" kimlikleriydi. İşte bu nedenle Irak'taki olası saldırıya da karşı çıkıyoruz. Dünyayı cehenneme çeviren emperyalistlere karşı göğsümüzü her zaman olduğundan daha cesurca

siper ediyoruz. Biz doğayı da seviyoruz. "Çocuklar öldürülmesin." derken, "Böcekler ve diğer hayvanlar da öldürülmesin." cümlesini ekliyoruz. Biz ağaçların ve ormanların yok edilmesini de istemiyoruz. Kül olan her ağaç çimimizden kopan bir parça oluyor. Denizleri de içindeki canlılarıyla seviyoruz. Bizim savaşı istememiz mümkün olamaz. Biz sadece sa-

vaşları ayırıp haklı mücadelelerin desteklenmesi gereğini savunuyoruz. Bunu yaparken, gerçekçi olmaya gayret edip, savaşı bir dünyanın kapitalizm ve emperyalizmden kurtulmuş komünist bir dünya olacağını dile getiriyoruz.

Bugün için savaşa karşı olmanın da sadece ve sadece dünya sistemine karşı olmaktan geçtiğini iddia ediyoruz. Silah fabrikalarına karşı çıkmadan, silah ticareti ve nükleer santrallerin kapatılmasını haykırmadan, "Savaşa hayır!" demenin anlamsız olduğunu düşünüyoruz. Bunun yanında savaşı yapan ordulara da karşı olduğumuzu üstüne basa basa yineliyoruz. Zira, teknolojinin bin bir nimetiyle donatılmış bu ölüm makinelerinin çelik çomak oynamak için değil, egemenlerin çıkarlarını korumak için dünya halkları ve emekçilerin üzerine bomba yağdıracağını adımızı bildiğimiz gibi biliyoruz.

Tüm bu söylediklerimiz, emperyalist saldırganlığa karşı, en geniş çevrelerle bir araya gelme, güçlü bir karşı koyuş örgütlenme güncel görevinin önünde engel olarak algılanmamalı. Önemli olan, Irak'a yönelik muhtemel saldırıya karşı, en geniş ittifaklar için taktik politikalarda, esnek davranırken, sınıfsal yaklaşımımız ve bağımsız siyasal duruşumuzun kitleye taşınmasının esas olduğunun gözden kaçırılmamasıdır.

ABD NEDEN SALDIRIYOR ?

Son günlerde, birçok çevre tarafından Amerika'nın olası Irak müdahalesi tartışılıyor. Medya, MGK, TÜSİAD, hükümet, sivil toplum kuruluşları vs. savaşın nedeni ve gelecekteki sonuçları üzerine bir şeyler söylüyor. Irak'ın elinde bulunan kimyasal ve biyolojik silahlar, 11 Eylül sonrası 'terörizme karşı başlatılan savaş', 'şer üçgeni' vs. üzerinde en çok konuşulan konular.

Sol çevreler tarafından da savaşın sebebi konusunda birçok fikir dile getirilse de tam bir netlikten söz edilemez. Alışlagelmiş, hatta ezberlenmiş "emperyalizmin yayılmacı politikası", "petrol savaşı" gibi cümleler tekrarlanıp duruyor. Eğer sol kendine Irak'ta meydana gelecek savaşa karşı,

muhalefeti örgütleme misyonunu biçmişse savaşın nedenlerine de hakim olmalıdır.

Amerika, bugün ne kadar bahane bulmaya çalışsa da kendi çıkarları için insanları öldüreceği gerçeğini gizleyememektedir. Öyle ki emperyalistlerin, özellikle ABD'nin güdümünde olan ve bugüne kadar onları hiç yalnız bırakmayan sözde barışın güvencesi NATO ve BM bile bu savaşa açık destek vermemektedir. Tabii bunda emperyalistler arasındaki çelişkinin de etkisi küçümsenemez.

Amerika'nın planının Ortadoğu'daki petrol kaynaklarına hakim olmak olduğu su götürmez bir gerçek. Ama iş bu kadar basit değil. Doğu bloğunun yıkılmasıyla birlikte tek süper güç olarak ka-

lan Amerika son on yılda dünyanın kritik bölgelerinde (bunlar genelde Sovyet Sosyal Emperyalizmi'nin denetimindeki bölgelerdi) bir şekilde kargaşalar çıkararak bu bölgelere askeri operasyonlar düzenledi ve buralara askeri varlığını yerleştirmeyi başardı. Bu bölgeler genellikle zengin petrol kaynaklarına sahip bölgelerdir. Amerika diğer önemli petrol yataklarını da kontrol edebilirse dünya pazarlarında tek söz sahibi olacaktır. Böylece Amerika, dünya imparatorluğunu resmen ilan edebilecektir. Venezüella'da yaşanan kargaşa da bunun bir parçasıdır.

Akıllara şöyle bir soru gelebilir. Amerika böylesi bir silah üstünlüğüne sahipken neden çevre

ülkelerin ve AB'nin desteğini almak için bu kadar vakit kaybediyor. Her şeyden önce başka bir ülke coğrafyasında haksız yere savaşmak Amerika için bile güç bir iştir. Başka bir sebepse Irak'ta Afganistan'daki gibi parçalanmış bir iktidar yok. İktidar mutlak bir biçimde Saddam'ın elinde. Afganistan'da olduğu gibi kullanılabileceği bir 'Kuzey İttifakı' yok. Dolayısıyla büyük bir askeri yığınak yapılması zorunludur. Ayrıca Amerika savaş sonrası Irak'lı kuk-

Rusya gibi güçler açıktan seslerini yükseltmeseler bile Amerika'nın rakibidirler. Ama bunlardan daha tehlikeli olan ise Asya'daki bir Çin ve gelişebilecek Hindistan yayılmacılığıdır. Hindistan şu anda Amerika'nın güdümünde olsa da Çin'in son yıllardaki gelişimi oldukça dikkat çekicidir. Zaten son yıllardaki Amerika - Çin gerginlikleri de bu iki gücün çıkar çatışmasının şimdiden gerginleşmeye başladığının kanıtıdır. ABD bu yüzden eli-

kaptırmıştır. Artık Amerikalılar bile büyük ve sağlam Amerikan otomobilleri yerine küçük ve ekonomik Japon otomobillerini tercih etmektedirler. Bu yüzden ABD için petrole hakim olmak oldukça önemlidir. Bunun yanında savaş aynı zamanda tüketim demektir. Tüketim de üretimi getirecektir. Ayrıca savaş sonrası yıkılan Irak'ın yeniden inşası da önemli bir pazardır. Bu da Amerikan ekonomisinde belirli bir canlanmaya yol açacaktır. Ayrıca savaş

la bir hükümet kurmayı planlamaktadır. Bunun içinse zaman gereklidir.

Tüm bunlara rağmen Amerika'nın hızlı bile davrandığı söylenebilir (sadece Irak konusunda değil son on yıldaki tüm saldırıları göz önüne alındığında). Bunun önemli bir sebebi vardır. Az önce de Amerika'nın imparatorluğunu ilan etmesi konusundan bahsetmiştik. Gelişebilecek başka bir emperyalist güç bunun önünde engel oluşturabilir. Almanya,

ni çabuk tutup Çin etkili bir rakip olmadan tüm dünyada hakimiyetini perçinlemek istemektedir.

Bilinmektedir ki son yıllarda Amerikan ekonomisinin durumu hiç de iç açıcı değildir. Tunç bir heykel gibi yıkılmaz duran Amerika aslında içten içe çürümektedir. Son yıllarda faiz oranlarının sekiz defa düşürülmesine rağmen Amerikan ekonomisi yine de canlanmamaktadır. ABD emperyalizmi farklı pazarlardaki yerini Japon ve Avrupalı emperyalistlere

sırasında son silahlarının reklamını yapması ve silah satışlarını arttırması da gözden kaçırılmaması gereken bir noktadır.

Bu savaşın ABD için önemli bir yanı da rakiplerine/düşmanlarına yenilmez gücünü gösterip gözdağı verebilecek olmasıdır. Özellikle Ortadoğu'da gelişebilecek anti-Amerikancı politikalara şimdiden verilecek bir mesaj niteliğindedir.

Asıl olarak bilinmesi gereken bir nokta var. Amerika'nın Irak'a

düzenleyeceği saldırının, bugüne kadar yaşanan emperyalist saldırılardan önemli bir farkının olacağıdır. Bugüne kadar ki ABD ve diğer emperyalist ülkelerin yaptıkları saldırıların her zaman bir bahanesi, "haklı sebepleri" vardı. Kore ve Vietnam'da komünizme karşı "demokrasi"yi ve "özgür dünya"yı korumak için, Somali'de iç savaş sonrası oluşan kıtlıkta masum sivillerin ölümünü durdurmak için, Bosna ve Kosova'da katliamları durdurmak için, ilk Körfez Savaşı'nda işgal altındaki Kuveyt'i kurtarmak için, Afganistan'da ise dünyayı terörizm belasından kurtarmak için tanrısal gücüyle Herkül misali insanlık için savaşıp duran bir Amerika portresi çiziliyordu.

Bugün ise ABD ve daimi müttefiki İngiltere'nin savaş gerekçesi olarak ileri sürdükleri bir torba dolusu saçmalaktan başka bir şey değildir. Irak'ın elinde kimyasal ve biyolojik silahlar bulundurduğu ve çevre ülkeleri tehdit ettiği iddiası havada kalmıştır. BM silah denetçileri hala bir şey bulamamışlardır. Silah denetçilerinin bazı silahları bulduğunu farz etsek bile bu silahlara dünyanın bir çok ülkesi sahiptir. Bu listenin başında da ABD açık ara öndedir. Zaten bu silahları üreten, geliştiren ve dünyaya pazarlayan ülkede ABD'nin ta kendisidir. Saddam'ın bir diktatör olduğu ve ABD'nin Irak'a demokrasi ve in-

san haklarını götüreceği iddiasına gelince: Evet Saddam'ın bir diktatör olduğu gerçektir. Fakat Saddam'ı bu hale getiren ABD'nin ta kendisidir. İran-Irak savaşı sırasında Saddam'ı besleyen ve bugün mevzu bahis olan silahları Irak'a veren, Halepçe'deki katliamlara hiç ses çıkarmayan yine ABD'den başkası değildir. Bunun dışında dünyanın birçok ülkesi çok daha baskıcı rejimlerle yönetilmektedir. ABD'nin Ortadoğu'daki en büyük müttefiki faşist İsrail Devleti'nin Filistin halkını nasıl katlettiği, elinde hangi silahların olduğu herkesçe bilinmektedir. ABD, İsrail'e veya diğer baskıcı devletlere hiç sesini çıkarmamakta hatta ABD'nin çıkarlarına uygun hareket ettikleri sürece desteklemektedir.

Yukarıda da anlatmaya çalıştığımız gibi ABD'nin kamuflajı kalkmış ve kendi emperyalist çıkarları için bir halkı katletmeye hazırlanmaktadır. ABD artık halkların gözünde deşifre olmaktadır. Bunun sonucunda dünyanın birçok ülkesinde, çeşitli kesimlerden Sivil Toplum Kuruluşları, sendikalar, siyasi partiler, meslek odaları, kitle örgütleri ve bireyler bu kirli savaşa karşı sesini yükseltmeye başlamıştır. Söylenildiğine göre Vietnam Savaşı'ndan beri en kitlesel savaş karşıtı hareket gelişmektedir. Ülkemizde de halkın %80'i bu savaşa karşıdır. Bizim yapmamız gereken bu savaş

karşıtlığını anti-emperyalist bilinçle donatmaktır. Dünya önümüzdeki günlerde daha da hareketlenecek gibi gözüküyor. Güçlü bir hareket yakalanırsa bu savaşı engellemek mümkün olabilir. Ama unutmamak gerekir ki bu savaşı durdurmayı başarsak bile bu savaşları kökten yok etmek anlamına gelmez. Sadece savaşın ileri bir tarihte ertelenmesidir. Emperyalizm varolduğu sürece savaşlar da var olacaktır. Savaşları dünya üzerinden kaldırmanın tek yolu emperyalizme ve her türden gericiğe karşı verilecek topyekün mücadeledir. Yine de bu savaşa karşı olmak emperyalizmi gerileteceği için önemlidir.

Bu savaş Amerika'nın gelecekteki politikalarını oldukça etkileyecektir. Afganistan operasyonundan önce Bush hükümeti bunun uzun süreli bir savaş olduğunu ve terörizme destek veren tüm ülkelerin bundan nasibini alacağını belirtmişti. Çeşitli uzmanlarsa Afganistan'dan sonraki hedefin Irak olduğunu söylemişlerdi. Bugün de biliyoruz ki Irak'tan sonraki hedef İran ve Kuzey Kore'dir. Amerika'nın bu savaştan alacağı sonuç pek sürpriz olmayacaktır. Fakat İran ve Kuzey Kore pek kolay lokma değiller. Eğer Amerika bu savaştan galip çıkarsa ve dünya kamuoyundaki muhalefeti bir şekilde engelleyebilirse önümüzdeki yıllarda çok daha pervasızlaşacaktır.

SÖZCÜKLER

Sözcükler vardır, deler keskin dişleriyle yüreği döker bütün duygulara pis kokulu zehirini.

Örneğin, hain sözcüğü yüzüm kızarır duydum mu tokat yemiş gibi olurum, yanıp tutuşurum o an.

Bunları yazmayacağım, hayır, öylesine genç ve temizim, onların pis kokusunu değil hayatın taze havasını isterim...

Yatıyorsun prangaya vurulmuş, kafanda çağıldıyor çağlayanlar, ve geliyor uzaklardan bir ses: Özgürlük!

Sanki avuçlarının içinde, sonsuz bir ovoid uzayan, ve garip, büyümlü çağrısıyla yankıyor: Özgürlük! Özgürlük!

Orağın özgürce biçtiği yerde işitiyorsun çınlarken özgürlük. Saçların dalgalanırken meltemde bulunur mu daha etkili bir sözcük?

Öd

Nikola Vaptsarov
Çeviren: Erdal Alova

GEÇEN AYDAN KALANLAR

*24 ilde faaliyet gösteren "Üniversitemi İstiyorum İnisiyatifi" temsilcileri 11 Ocak'ta Eğitim Sen Ankara 1 Nou Şube'de biraraya gelerek nasıl bir üniversite istediklerini dile getirdiler. İHD, SDP ve Öğrenci Velileri Derneği'nin de katıldığı toplantıda öğrenciler, talepleri doğrultusunda, YÖK'e karşı 67 milyon imza çağırısı yaparak halktan bu kampanyaya destek vermelerini isterken yine 15 Mart'ta da bu taleplerini dile getirmek için merkezi bir miting yapacakları duyurusunda bulundular.

*DHKP-C dava tutsağı Özlen Türk'ün F tipi hapisaneleri tecrit uygulamalarına karşı sürdürdüğü ölüm orucu direnişinde şehit düşmesiyle direnişte ölümsüzleşenlerin sayısı 104'e yükseldi.

*Ölüm orucu direnişini bitirmek amacıyla 19 Aralık 2000'de 20 ayrı hapisaneye aynı anda yapılan kanlı operasyonda yetkililer, Ümraniye Hapishanesi'nde kafasından vurulan Jandarma Uzman Çavuş Nurettin Kurt'un mahkumlarca öldürüldüğünü öne sürmüşlerdi. Adli Tıp Kurumu mahkemeye gönderdiği raporda, Kurt'un ölümüne yol açan silahın mahkumlardan elde edildiği öne sürülen silah olmadığını açıklayarak Kurt'un askerlerin açtığı ateşle öldüğünü

kesinleştirdi.

*İmralı hapishanesinde tutuklu bulunan KADEK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'ın yakınları ve avukatlarıyla görüştürülmemesi üzerine, ülkemizde birçok ilde ve yurt dışında yapılan kitlesel eylemliliklerle Öcalan üzerindeki tecrit uygulamaları protesto edildi.

*ABD savaş hazırlıklarını sürdürürken emperyalist saldırganlığa karşı dünya kamuoyunun tepkisi çoğalıyor.

-Basra Körfezi'ne doğru yol alan ABD uçak gemisinin Marsilya Limanına demirlemesi Fransızlar tarafından tepkiyle karşılandı. Yüzlerce kişi ABD ordusunu ve Bush yönetiminin Irak politikasını protesto etti.

"Ülkem uyan! Halkımızın Irak'a bakışı, liderlerimizden farklı."

Amerika'nın San Francisco kentinde milyonlarca kişi savaş karşıtı eylemlilikler yaparken

Stockholm'de de lise öğrencileri 15 Şubat'ta dünya çapında yapılacak olan savaş karşıtı gösterilerden bir gün önce derslere girmeyerek eylem yapma kararı aldı.

-19 Ocak'ta Arjantin, Meksika, İsveç, Almanya, Rusya, Mısır, Suriye, Filis-

tin, Lübnan, Japonya, Madrid, Brüksel ve Kanada'nın 30 ayrı kentinde sokaklarda savaşa karşı sesler yankılandı.

Ülkemizin birçok yerinde de olası Irak operasyonu protesto edildi.

-Samsun'da limanların ABD'ye verilmesine karşı çıkan halk, teknelerle Karadeniz'e açılarak savaş karşıtlıklarını ifade

-10 Ocak'ta Beyazıt Meydanı'nda toplanan "Üniversitemi İstiyorum İnisyatifi" üniversite sorununun AKP ve YÖK tarafından çözülemeyeceğini öne sürerek, "demokratik, bilimsel üniversiteyi öğrenciler, öğretim üyeleri ve üniversite çalışanları tartışsın" dedi.

Aynı gün Çanakkale ve İzmir'de de demokratik kitle örgütlerinin katılımıyla ba-

yasal değişikliklerin pratikte uygulanışının en güzel örneği Van'da yaşandı. Cumhurbaşkanı'nun 1995 yılında çizdiği ve 15. Uluslararası Karikatür Yarışması'nda başarı ödülü alan ka-

rikatür-

rünün yer aldığı

ve Emek Platformu tara-

findan savaş karşıtı kampanyada kullanılan afiş yasaklandı. Van Sulh Ceza Hakimliği, karikatür hakkında "savaş öncesinde toplumda gerginlik yaratacağı" gerekçesiyle toplantıya karar verdi.

ederken Ankara'da da hükümetin olası Irak savaşı konusundaki politikaları protesto edildi. Öte yandan İstanbul, İzmir, Mersin, Diyarbakır, Şırnak ve Dersim'de de eylemlilikler gerçekleştirildi.

***İsrail**, Batı Şeria'da bulunan Filistinliler'e ait İslam Üniversitesi ile Politeknik Enstitüsünü kapattı. Politeknik Enstitüsünün kapısına demir parmaklıklar konulurken Enstitünün etrafı da İsrail askerlerince kuşatıldı. Üniversitelerin kapatılmasının ardından öğrencilerle İsrail askerleri arasında çatışma çıktı.

***Yaptıkları** tartışmalarla "demokrasi" dersi (!) veren AKP hükümetini ve YÖK'ü öğrenciler yaptıkları eylemliliklerle protesto ettiler.

sın açıklamaları gerçekleştirildi.

***Marmara** Üniversitesi Göztepe Kampüsü'nde 31 Aralık'ta biraraya gelen öğrenciler ABD'nin Irak'a saldırısını protesto ettiler. Yaklaşık 500 kişinin katıldığı eylemde "Zafer Direnen Halkların Olacak", "Afganistan, Filistin, Çeçenistan, Halepçe, Irak... Savaşa Hayır" sloganları atıldı.

***20 Ocak** Pazartesi günü "İstanbul Üniversitesi Irak'ta Savaşa Hayır Platformu", "Myers Defol, Emperyalist Savaşa Hayır" yazılı pankartlarıyla ABD konsoloslughuna yürüyüp olası Irak operasyonunu protesto etti.

***Ülkemizdeki** demokratik

***Devrimci** kamuoyunun Ölüm Oruçlarının bitirilmesi görüşmelerinden tanıdığı Prof. Dr. Mehmet Bekaroğlu'nun, 3 Kasım seçimlerinin ardından milletvekilliği statüsünü kaybetmesi sonrasında, 1999 seçimleri öncesinde görev yaptığı Karadeniz Teknik Üniversitesi'ndeki görevini dönmek için yaptığı başvuru, YÖK tarafından kadroya ihtiyaç olmadığı gerekçesiyle geri çevrildi. Bu hakkın YÖK'te değil de üniversite rektörlüğünde olması ise, kararda göz önünde tutulmadı.

KÜRESELLEŞ - ME

TANIMI: Küreselleşmenin tanımını yaparak konuya bir giriş yapmak bize izleyeceğimiz yol hakkında bilgi verecektir. Çünkü şu anda zihinleri karıştıran; kimine göre içi boşaltılmış, kimine göre de dünyanın yeni gidişatını belirleyecek sistematik bir düzendir küreselleşme.

Küreselleşme, gerek Türkiye'de, gerekse dünyanın çeşitli ülkelerinde, körlerin fiili tanımlamaları gibi tanımlanıyor. Kimi bacağından tutuyor, ağaç gövdesi gibi diyor; kimisi dışından tutuyor, mermer bir kılıç diyor; kimisi de kulağından tutup büyük bir kepçe diyor.

Biz de körlerin durumuna düşmemek için, küreselleşme olgusunu geniş bir çerçevede ele alalım. Bu durumda seçtiğim bazı tanımları aktarmak mantıklı olacaktır.

Antropologlara göre küreselleşme, guruplar ve bireyler arasında bir ağ şeklinde oluşan, yaygınlaşan ve dünyayı adeta tek bir mekana dönüştüren ekonomik, sosyal, politik ve kültürel ilişkilerin en gerektirdiği ihtiyacın "kabul görme" olduğu hususunda fikir sahibidirler. Dolayısıyla bu ihtiyacı karşılamada anahtar rolün kültüre düştüğünün de ortak olarak altını çizmektedirler.

Emre Kongar'a göre: "Küre-

selleşme dünyanın yaşadığı tanım ve endüstri devrimlerinden sonra ortaya çıkan 3. Büyük devrimin iletişim-bilişim devriminin görüntülerinden biridir".

Küreselleşme, tanımlarından anlaşıldığı gibi bu olgu üç ayaklı bir sac gibidir. Bu ayaklar, siyaset, ekonomi ve kültürden oluşmaktadır.

Küreselleşme, bütün sosyolojik ve siyasi kavramlar gibi karmaşık ve komplekstir. Bu nedenle her bir ayağı tek tek incelemek lazım.

1-SİYASİ AYAK:

Küreselleşmenin siyasi ayağı Amerika'nın siyasal liderliğine ve dünya jandarmalığına dayan-

maktadır. ABD zaten bunu kendi başkanının ağzından bütün dünyaya ilan etmiştir. Clinton dünyayı bir apartmana, kendilerini de en üst katta oturanlara benzetmiştir. Bu nedenle apartmanda olup biten her şeyden etkilendiklerini ve dünyayı kontrol etmeleri gerektiğini söylemişti. Buna ek olarak da Bush'un geçenlerde CIA'ya suikast yetkisi verdiğine değinmek istiyorum. Bunun üzerinde durup düşünülmalıdır. Çünkü kendini dünyanın jandarması olarak kabul eden bu gücün jandarmalığına sitem etmesek bile, tehlikeler karşısında hemen ölüm emri verme rahatlığında olması; statüsü, sınıfı, rengi ve ideolojisi ne olursa olsun her insan için dehşet verici bir durumdur. Hele hele bu tehlikeli durumun hiçbir siyasi sınır ve mesafeyi tanıması daha vahimdir.

Amerika dünya üzerindeki etkinliğini yalnızca kendi devlet gücüyle değil bazen de NATO, Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kurumlarla da sağlamaktadır.

2-EKONOMİK AYAK:

Ekonomik ayak, siyasi ayaktan daha farklıdır. Bir ülke veya birkaç ülke ile sınırlı olmayan, uluslar üstü kaynaklı ve etkilidir. Gücünü uluslararası sermayeden alır. Bu uluslararası sermaye, tahminlere göre yaklaşık 1,5 trilyon dolardır. Bu sermayenin çeşitli ülkelere girip çıkmasıyla, bu ülkelerin, ekonomi dengelerini değiştir-

mekte ve çeşitli zincirleme olaylara neden olmaktadır. Bu uluslararası sermayeler, rahat hareket edebilmek için kendilerince çeşitli kurallar icat etmektedirler ve ülkeleri bunlara uymak için zorlamaktalar. Bu kurallar anayasalar üstü nitelik taşımakta. Bazen oluşturdukları finans kurumlarıyla devletlerin yönetimine müdahale etmekte. Örnek olarak bu kurumlara IMF ve Dünya Bankası verilebilir.

Pratikte uluslararası sermayenin hayatımıza etkisini örnek olarak açıklarsak konuyu daha iyi anlama şansımız olur. Mesela bir gece yatıyorsunuz dolar 700000 lira, sabah uyanıyorsunuz dolar 1500000 lira olmuş. Bu örnek biraz izafi kaldı. Şimdi daha somut

bir örnek verirsek daha iyi olur. Geçtiğimiz temmuzda Euro 1250000 TL civarı iken Bush'un Arap ülkeleri hakkında yaptığı bir açıklamadan sonra, yaklaşık 200 milyar dolar Amerika'dan çıktı İngiltere bankalarına geçti. Bu da Euro'nun 1600000 TL'ye çıkmasına neden oldu.

Aslında uluslararası sermayenin asıl etkisi, neler üretilecek, kaçça satılacak gibi temel konularda ortaya çıkıyor. Tüm bunlara değinmişken OPEC'i atlamamak gerektiğine inanıyorum. OPEC bizzat elindeki sermaye ve yüksek parasal değere sahip olan petrol ile önemli bir güç faktörüdür. Dünya üzerindeki petrol fiyatını belirleyerek petrol, petrol türevi ve petrole bağlı sanayi dallarında

istediği zaman, istediği şiddette kriz yaratabilmektedir.

3-KÜLTÜREL AYAK:

Tamamen tüketim toplumunu yaratma amacını gütmektedir. Tabii bu tüketim toplumu yalnızca yiyecek içecek ve giyim endüstrileriyle değil yaşam, düşünüş, sanat anlayışlarının da diğer toplumlara empoze edilmesi, empoze sonucunda oluşacak tek kültürlü toplumu yaratma amacıdadır. Bu amacına ulaştığı zaman ürettiklerini de satabilecek bir pazar elde etmiş olur.

KÜRESELLEŞMENİN TARİHİ VE EVRİMİ

Küreselleşme tarihine baktığımızda, küreselleşmenin tüm tarih boyunca var olduğunu söyleyebiliriz, ama bilimsel bir şekilde incelememizi 18.yy'dan itibaren başlatabiliyoruz. Çünkü küreselleşme 18.yy'daki sanayi devrimiyle unsurlarını belirlemiş, 20.yy'daki sanayi devrimiyle biraz daha güçlenmiş, son olarak 15-20 yıl içinde tamamen ete kemiğe bürünmüştür.

18.yy'daki sanayi devrimi, buharın bulunması ve sanayiye uygulanmasıyla başlar. Bu dönemdeki baş faktör İngiltere'dir.

2. sanayi devrimi 20.yy'da başlar. Bu devrimde içten patlamalı motor ve bunun beraberinde telefon, telgraf, televizyon, radyo gibi olguların döneme damgasını vurmasıyla 2. Devrim yaşanır.

Bu dönemde güçlü devletler ortaya çıkmıştır (ABD, İngiltere, Rusya, Japonya, Almanya, Fransa). Bu kadar güç odağı nedeniyle dünya paylaşımında sorunlar yaşanmış, bu sorunlar sebebiyle I. ve II. paylaşım savaşları çıkmıştır. Ayrıca birinci paylaşım savaşında kendi isteğiyle ve rejim değiştirerek ayrılan eski Rusya, yeni Sovyetler Birliği II. Savaşın galip çıkmış, 20.yy'ın ikinci yarısına damgasını vurmuştur. Sovyetler Birliği'nin 1991'de yıkılmasıyla, küreselleşme olgusu sınır tanımayacak bir biçimde gelişmiştir. Bu gelişme otomasyon ve bilişimin naden olduğu 3. devrimdir.

Bu genel tarihe baktığımızda küreselleşmenin ilk başta toprak faktörüyle ilişkili olduğunu görüyoruz. Daha sonradan malların satımı için gerekli pazarların bulunması ve bu pazarların malı alabilecek kültürel niteliğe büründürülmesi şeklinde kendini gösteriyor küreselleşme. Tabii bu kısımda şunu belirtmeliyiz ki bu dönemde ve bundan önceki dönemde Pazar yaratımları bilfiil toprak işgaliyle oluyordu. II. Paylaşım savaşından sonra küreselleşme kendini Marshall ve Keynes doktrinleriyle gösterdi.

1991'de Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla sermayenin dolaşımını tehdit edecek bir faktör kalmadığından, son hızıyla dünyanın her tarafına yayılıp, ülkeleri etkisi altına almaya başladı.

Dünya gelirlerinin paylaşım oranları kapitalizm sayesinde barbarlık gezegeni haline gelen dünyamızda yoksulluk ve zenginlik kutuplaşmasının en yüksek boyutlara varmasının ardında yatan sebep, dünyaya egemen olan uluslararası tekellerin daha fazla kar uğruna yeryüzünü bir sömürü ve talan cehennemine dönüştürmesidir.

DÜNYANIN SON 10 YILLIK EKONOMİK DURUMUNA GENEL BİR BAKIŞ

Küreselleşme ile uluslararası olan sermaye beraberinde uluslararası krizleri ve sefaleti getirmiştir. Ama kapitalizmin sözcülerinden biri olan Siemens şirketi müdürü Henrich Van Pierre bunun daha başlangıç olduğunu ve hiçbir şey olmadığını belirtmiştir. Toplumsal sorunların çözümünde iddialı olan küreselleşme 1944-1999 yılları arasında okuma yazma seferberliği için 40 milyar dolar bütçe ayıran Dünya Bankası, ülkeleri kendine bağlamak için her yıl 36 milyar dolar kredi açmaktadır.

1997 yılında dünya GSÜ %2-3 seviyesinde geriledi. Güney Doğu Asya krizinin ardından

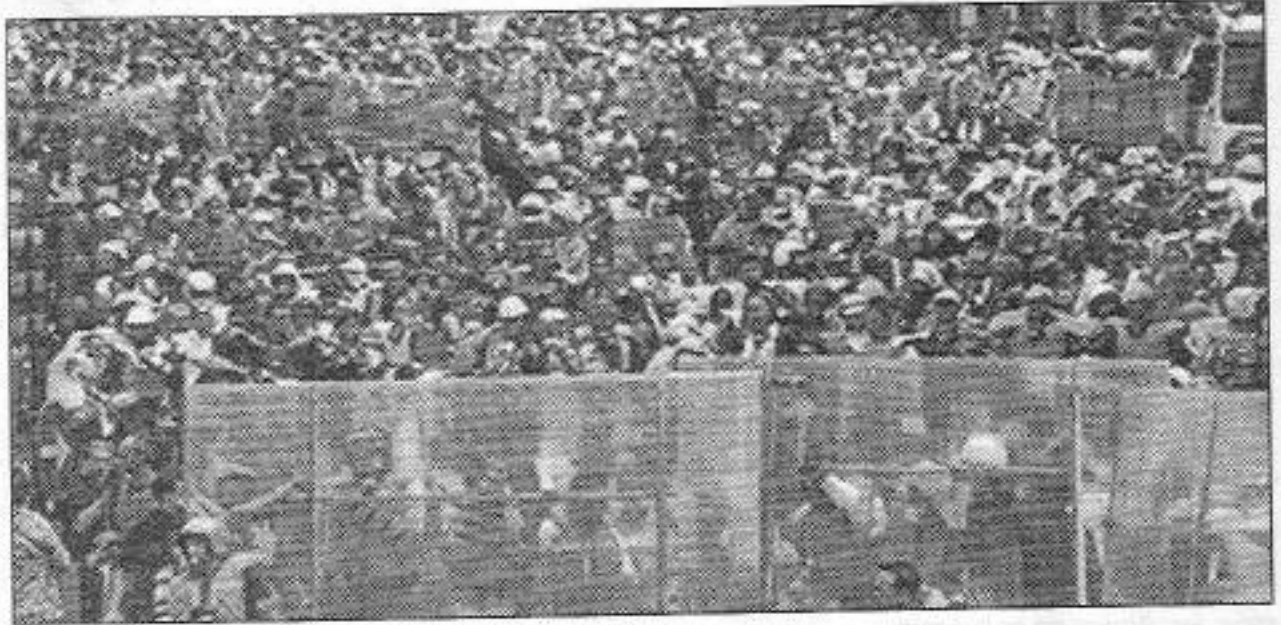
Rusya, Japonya ve Brezilya da kriz girdabına girdi. Batı Avrupa ve Japonya'nın ekonomik büyüme oranının çok düşük rakamlarda seyretmesi, dünya ekonomi dengesinin ABD ekonomisi dengesine şartlanması ve bu ekonominin de astronomik boyutlardaki borçlar ve tüketim çılgınlığı içinde olması dünya ekonomisinin istikrarsızlık içinde olduğunu göstermektedir. Ama buna karşın '98 yılında Ekonomist dergisinin açık-

sındaki fark 363 kat iken '95 yılında 417 kata yükselmiştir.

Sanayileşmiş ülkelere geldiğimizde Avrupa'da ve Kuzey Amerika'da gizli ama gerçek işsizliğin yani part-time işsizliğin hesaba alınmadığı istatistiklere göre, emperyalist ülkelerde 37 milyon işsiz ve 100 milyonun üzerinde yoksulluk sınırı altında yaşayan insan kitlesi mevcuttur ve 50 milyon insan evsizdir. Şunu da belirtmeliyim ki; bu rakamlar '98 yılının

büyük ve güçlü ki; General Motors'un yıllık satış rakamı Tayland veya Norveç'in GSMH'sından fazladır. Ford'un ki ise Polonya'nın GSMH'sını aşıyor. Walmart mağazalarının cirosu ise Suudi Arabistan, Yunanistan, Portekiz, Venezüella ve Filipinler'in GSMH'lerini sallıyor.

Durum böyle iken 1999 yılında açıklanan rakamlara göre dünyanın en zengin kişinin toplam serveti, dünya nüfusunun

lamaları her şeyin yolunda olduğu mesajını vermektedir. '97 yılında dünya borsalarında toplam günlük işlem hacmi 1,5 trilyon dolardır. Ama bu işlem hacminin %95'lik kısmı spekülasyon yatırımlarıdır. Yaşam standartlarını kişi başına düşen geliri yükseltme iddiasındaki küreselleşme, Latin Amerika coğrafyasında 1970 verileri itibarıyla yoksul zengin ara-

verileridir.

Dünya gelirlerinin paylaşım oranları kapitalizm sayesinde barbarlık gezegeni haline gelen dünyamızda yoksulluk ve zenginlik kutuplaşmasının en yüksek boyutlara varmasının ardında yatan sebep, dünyaya egemen olan uluslararası tekellerin daha fazla kar uğruna yeryüzünü bir sömürü ve talan cehennemine dönüştürmesidir. Bu dönüşürme o kadar

%45'ini teşkil eden 2,5 milyar insanın toplam servetine eşittir.

KÜRESELLEŞMENİN BEŞ TEKELİ

Küresel hiyerarşi içinde bir ülkenin konumu onun dünya pazarındaki rekabet kapasitesiyle tanımlanır. Bu rekabetçilik birçok ekonomik, sosyal ve toplumsal etmenin karmaşık ürünüdür. Bu eşit olmayan kavgada merkezler, otoritenin "beş tekel" adını verdi-

ği gücü kullanırlar. Bu tekeller toplumsal kurama bir bütün olarak tehdit oluşturur. Bunlar:

1-TEKNOLOJİK TEKEL: Bu tekeli günlük yaşamımızda çok net görebilmekteyiz. Dünya üzerindeki hızla gelişen teknolojinin her tarafa eşit şekilde gitmediğini görebiliyoruz. Bazen de bir şehir içinde bile bu uçurumlardan bahsedilebilir. Tabii böyle bir durumun ortaya çıkması, gelir dağılımındaki bozukluktur. Ama asıl neden tekelleşmiş güçlerin karlarına ortak istememeleridir.

2-DÜNYA FİNANS PAZARLARININ DENETİMİ TEKELİ: Dünyadaki en büyük 100 şirketten 51'i uluslararası nitelik taşıırken, bunların yalnızca 49'u ulus şirketleridir. En büyük finans kurumları olan IMF, Dünya Bankası, Deutsche Bank kredi açarken ülkenin mali donanımından ziyade bağlı buldukları yönetim kurulunun siyasi tercihlerine göre hareket etmektedirler. Yönetim kurullarına da baktığımızda ABD, Almanya ve İngiltere'yi görmekteyiz.

3-DOĞAL KAYNAKLARIN TEKELCİ KULLANIMI: Dünyanın doğal kaynakları sınırsız olmadığı gibi yetersiz de değildir. Doğal kaynakların paylaşımına baktığımızda, petrolün çok sağlam bir şekilde tekelleştirildiğini görüyoruz. Bu tekeli OPEC ile sağlanmış durumdadır. Bunun dışında kimi zaman kar oranı

yüksek madenlerin çıkartımı legal ve illegal yollarla engellenmektedir. Buna örnek olarak Türkiye'deki petrol ve bor yataklarını örnek verebiliriz. Bir de uluslararası bir örnek verelim: Nepal. Nepal 3. Dünya ülkeleri arasında bile yer alamayacak kadar kötü bir ekonomiye sahip. Fakat yeraltı kaynakları ve potansiyel güç olarak oldukça zengin. Fakat kendi kaynaklarını kullanabilecek yeterliliğe sahip değil. Tabii bundaki en büyük rol emperyalist ülkelere ait.

Dünyanın doğal kaynaklarına ek olarak da, yaşam kaynağı olan oksijen su kaynakları da büyük önem taşımakta. Fakat sanayileşmiş ülkeler tarafından bu kaynaklar pervasızca kirletilmektedir. Bu konuda önlem almak için Kyoto Anlaşması yapılmasına rağmen hiçbiri buna uymamaktadır. Bu pervasızca kullanımlar sonucu yapılan araştırmalara göre Somali'deki son 10 yıllık kuraklık bu sebeple ortaya çıkmıştır.

4-MEDYA-İLETİŞİM TEKELİ:

Bu tekeli belli başlı kültür ve yaşam tarzının empoze edilmesinin yanında bir de siyasal yönlendirmeler için yeni araçlar sunmaktadır.

5-KİTLESEL YOK ETME ÜZERİNE TEKEL:

II. Emperyalist Paylaşım

Savaşı'ndan sonra iki kutup tarafından denetime alınan bu tekeli, şimdilerde ABD'nin kontrolindedir. Bu kontrol tamamen uluslar arası demokratik denetimden uzaktır.

Bu beş tekeli bir bütün olarak ele alındığında küreselleştirilmiş değer yasasının işlediği yapıyı tanımlar. Değer yasası tüm bu kurulların özetlenmiş ifadesidir. Tüm bu işlemlerin koşullandırılması çevre ülkelerde sanayileşmenin etkisini bozar. Üretken çalışmaların değerini düşürür. Merkezlerin kar sağladığı yeni tekellerin faaliyetleri sonucu varsayılan katma değeri abartır. Sonuçta; çevre ülkelerin sanayilerini ikincileştirip onları taşeron rolüne indirerek dünyadaki gelir dağılımında daha öncekilerden çok daha eşitsiz yeni bir hiyerarşi doğurur. Bu kutuplaşmanın gelecekteki biçimlerinin habercisi, yani temelidir.

KAYNAKÇA:

1-KONGAR, Emre, Küresel Terör ve Türkiye, Remzi Kitabevi, 2001

2- BAŞKAYA, Fikret, Küreselleşmenin Karanlık Bilançosu, Özgür Üniversite, 2000

3-AMİN, Samir, Kapitalizm, Emperyalizm, Küreselleşme 1999

4-Özgür Düşün Dergisi, Kasım sayısı, 2002

Siz hiç gri peynir gördünüz mü? Evet, yanlış anlamadınız "gri" dedim. Biz dört kişiydik; Fako, Aco, Selo ve ben, dört hamal ya da benim tabiriyle yaş sebze ve meyve taşıyıcısı. Patronuma göre ise yıkım

ekibi. Gün doğmadan şirketin şoförü evin önüne kamyonla gelir, korna çalardı. Korna kulağımı tırmaladıktan sonra beynimde uğuldar oradan sırtıma, sırtımdan da ellerime doğru sızlatarak geçer giderdi. Apar topar giyinip yarı uyur yarı uyanık kamyonu binerdim. Koltukta bedenimi hoş bir uyku sarar, karşıdan gelen çift parıltılar uyumamı engellerdi. Kamyon, işçi ve hamalların kal-

dığı bakımsız ve dar sokaklarda dikkatlice ilerleyip iki katlı, boyası dökük evin önünde dururdu. Kamyonun ineri, üst kata çıktıktan sonra zili uzun uzun çalardım. Kapıyı Selo

yani Selahattin aceleyle açar, yüzünü yıkamaya giderdi. Kapı açıldığında

GRI PEYNİR

içerden ağır bir ter ve tütün kokusu yüzüme çarpar geçerdi. Kaldıkları yer tek odalı, içinde üç divan, ortada cılız bir soba, duvarda Yılmaz Güney'in meşhur oturan fotoğrafı ve sadece tuvaletten ibaretti. Odanın içine girmez, eşikte bekleyerek onları gözlemlerdim. Fako yani Fahrettin, yataktan kalkar, divanın köşesine kurulurdu. İçi kalın, yünlü pazarcı yeleşinin cebinden tabakası-

nı çıkarıp kalın kalın sigara sarardı. Elleri kıllı ve iriydi. Sigarayı ahenkli sarar, ilk nefesi çektikten sonra kalın, sert bıyıklarını burarak bakışlarını dikleştirirdi. Aco yani Hadi abi kalkarken ağza alınmayacak küfürleri hiddetle, kinle savururdu hayata ,dünyaya, yaşama karşı.

Kamyon pazara yanaştığında sırayla inerdi yıkım ekibi. Patron dik durup iğneliyici bakışlarla, "Hadi abi, hadi abi, hadi abi. Ne duruyorsunuz, pazara mal yetişecek, çabuk olun!" derdi. Bu söze öyle alışmışım ki duyar duymaz kendime gelir, gözlerim ağzı açılmamış şişkin sarelle kutusuna benzeyen, üstü yağlı kalın brandayla örtülmüş kamyon arardı. Herkes küfesini yanına alır, kamyondaki malı tezgaha boşaltmak için küfelerin dolmasını beklerdi. Hızla dolan büyük hamal küfesini sırtıma alır, etrafa malı saçmadan tezgaha eğilerek dökerdim. Sırtıma yüklenen küfeyi okul çantasına benzetirdim. Çantanın içinde bana yaşamayı, direnmeyi ve mücadeleyi anlatan kitapların var olduğuna inanırdım. Fako küfeye "Hayat arkadaşım" derdi. Hatta hayat arkadaşını öperken bile gördüm. Genelde kamyonda küfe doldurma görevini Aco üstlenirdi. Küfeye "Beyaz atım" der, bacakları arasına aldığı küfenin üstüne oturarak çabucak doldururdu. Aco'nun boyu küfeden bir karış uzundu. Hamallar Aco'ya pazarın eşşeği derdi. Çünkü onun kadar pazarda yük kaldıran hamal yoktu. Boyunun kısa

kalmasını atına bağlar; "Çocuk yaşta başladım hamallığa, sırtıma yüklenen küfenin tepeme çökmesinden boyum uzamadı, küfe kadar kaldı" derdi. İlk kamyonu yıktıktan sonra, boş kasalardan büyük bir sofru kurulur, Patron "Hadi abi, çabuk yiyin. Hamal uyumaz, yorulmaz, üşümez, acıkmaz, yemeğini çabuk yer, işine bakar" sözüyle tepemize dikilirdi. Kendime sorardım. "Hamal insan değil mi?" Sorumun cevabını Aco'ya bakınca anlardım. Sabahın ayazı ellerimizi tam yıkamamıza izin vermezdi. Herkes ellerini su bidonuna sokar, soktuğuna pişman olduktan sonra aceleyle sofraya otururdu. Hemen yemeğe başlamaz, beyaz peynirin hamalların ellerindeki sebze-meyve çamuruyla grileşmesini beklerdim. Bana güç verirdi gri peyniri yemek. Gri peynir irademi güçlendirir, insanların eşşekleşmediği ve tepemde duran patronun akşam dağıttığı yevmiyenin hüküm sürmediği hayatı düşlerdim. Geçenlerde kendilerini devrimci olarak niteleyen öğrencilerin uğrak mekanı bir kafeye gittim. Gördüğüm bazı görüntülerden aceleyle çıktım. Bir daha girmemesine. Çıkar çıkmaz ruhum gri peynir istedi. Kaldığım öğrenci yurdunun önündeki bakkaldan bir ekmek, bir parça beyaz peynir, yurdun bahçesinden avucuma toprak koydum. Beyaz peyniri avucumdaki toprakla grileştirip ekmekle yedim ve yine düşledim; harç yatırmadığım, kitaba para vermediğim, demokratik istemlerde soruşturmanın açılmadığı bir üniversitede okumayı.

Düşündüren-İm

Değiştiren-İm

DEMOKRİTOS (MÖ 460 - 380)

*Düşünmek insana üç üstünlük sağlar: iyi görmek, iyi konuşmak, iyi eylemde bulunmak.

*Hekimlik beden hastalıklarını iyileştirir, bilgelik ruh hastalıklarını iyileştirir.

*Doğa ve eğitim birbirlerine yakındırlar, çünkü eğitim insanı dönüştürür, ancak bu dönüşümle eğitim insan için ikinci bir doğa yaratır.

*Ya iyi insan olmalı ya da iyi insanları öyküneli.

*İnsanı mutlu eden ne beden gücüdür ne zenginlik, insanı mutlu eden dürüstlük ve sakinlik.

*Yanlış yapmaktan kaçın, korkuyla değil ödev duygusuyla kaçın.

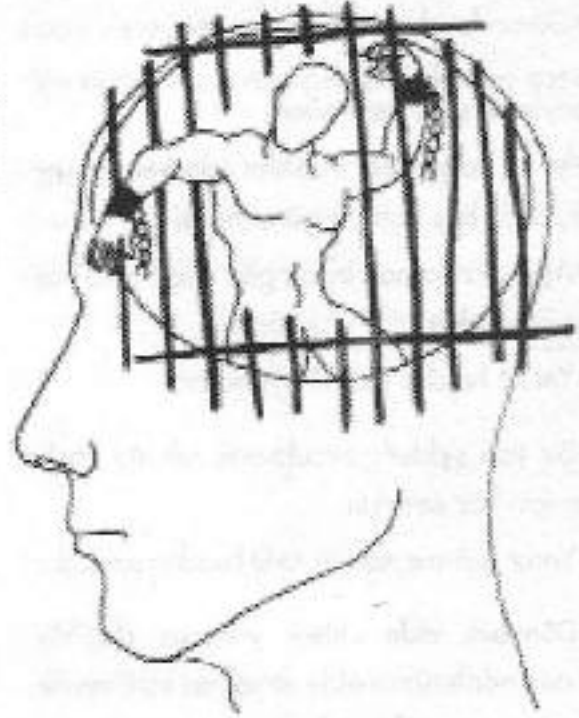
*Mutsuzlukta doğru düşünmek güzel bir şeydir.

*Utanası eylemlerinden pişmanlık duymak yaşamını kurtarmaktır.

*Kabalgı sessizce karşılamak ruh yüceliğidir.

*Zenginliklerin mutlak biçimde egemen olduğu kişi iyi insan olamayacaktır.

*İnançta genellikle söz eylemden daha ağırlıklıdır.

*Pek çok kişi ussal olanın ne olduğunu bilmeden gene de usa uygun biçimde yaşamaktadır.

*Pek çok kişi utanç verici bir yaşam sürdürürken tam anlamında ussal bir biçimde konuşur.

*Hayvanın iyisi beden yetkinliğinde kendini gösterir, insanın iyisi kişilik yapısının yüksekliğiyle belli olur.

*Doğru düşünenlerin umutları gerçekleşebilir umutlardır, kafasızların umutları gerçekleşemez umutlardır.

*Kendini sanata ve bilgeliği incelemeye adanmış insan ne sanata ne bilgeliğe ulaşabilir.

*İnsan başkalarının yanlışlarından çok kendi yanlışlarını aloya alabilmeli.

*Eylemde bulunmadan önce düşünmek eylemde bulunduktan sonra yanmaktan iyidir.

*Herkesine güvenme denediklerine güven. Herkesine güvenmek tam anlamında basitlik, denediklerine güvenmek bilgeliktir.

*Güvenilecek ya da güvenilmeyecek insan yalnızca eylemleriyle değil, aynı zamanda eğilimleriyle kendini belli eder.

*İyi ve doğru tüm insanlar için benzer şeylerdir, oysa hoş kişilere göre değişir.

*Aşırı arzulamak insan gibi değil çocuk gibi davranmaktır.

*Yersiz hazlar tiksinti uyandırır.

*Bir şeyi şiddetle arzulamak ruhunu başka şeyler için kör etmektir.

*Yarar getirmeyen her türlü hazdan uzak dur.

*Dünyalık elde etmek yararsız değildir, ama onu adaletsizce elde etmek en kötü şeydir.

*Kötüleri öykünmek ve iyileri öykünmek kötüdür, iyileri öykünmek istememek daha da kötüdür.

*Kendini başkalarının işlerine adayıp kendi işleriyle ilgilenmemek utanç vericidir.

*Yalancılar ve ikiyüzlüler her şeyi sözde yapan yani hiçbir şey yapmayan kişilerdir.

*Utanç verici biçimde davranan kişi önce kendinden utanabilmelidir.

*Hiçbir şey dinlemeden her şeyden söz etmek bir tür açgözlülüktür.

*Kıskanç kişi düşmanına kötülük eder gibi kendine kötülük eder.

*Başkaları karşısında kuşkulu değil sakinlik ve tutarlı ol.

*Dostumuz görünen pek çok insan gerçekte dostumuz değildir; bunun tersi de geçerlidir.

*Aklı başında tek bir kişinin dostluğu tüm kafasızların toplu dostluğundan daha değerlidir.

*İyi bir dostumuz olmadığı zaman yaşam yaşanılmaya değmez.

*Çok kişi zenginlikten yoksulluğa düşen dostlarından yüz çevirir.

*Kimseyi sevmemek bana göre kimse tarafından sevilmemektir.

*Mutlulukta bir dost bulmak kolaydır, mutsuzlukta bir dost bulmak çok güçtür.

*Biz insanız, bize insanlığın acılarına gülmek yakışmaz, insanlığın acılarına üzölmek yakışır.

*Akılsız insanları övmek onlara çokça hak-sızlık etmektir.

*Gerçekte hiçbir şey bilmiyoruz, çünkü doğru uçurumun dibindedir.

*Kendi içine bir göz atarsan orada her çeşit yıkıcı tutkudan bir depo ve bir hazine bulacaksın.

*Sıradan balıkların içinde kılçık yoktur.

*Önemli konularda öbür canlı varlıkların öğrencileriyiz.

*Eğitilmiş insanların umutları bilgisizlerin zenginliğinden daha değerlidir.

*Düşüncede uyum dostluğu doğurur.

*En büyük sevinçler en güzel yapıtların gözlenmesinden doğar.

*Aptallar yaşamdan hiçbir sevinç derleme-den yaşarlar.

*Aptallar uzun yaşamak isterler ama bu uzun yaşamdan hiçbir haz duymazlar.

FELSEFE

NEDİR ?

Felsefe nedir?" sorusuna felsefe alanına girilmeden kestirme bir cevap verilemez. "Nedir?" sorusu tanım isteyen bir sorudur. Sorulan şeyin bütün kapsamıyla ortaya konulması gereklidir. Felsefe, ortaya çıkışından günümüze, değişik anlamlar taşır. Bu bağlamda "Felsefe nedir?" sorusuna tüm kapsamıyla ortaya konulmuş bir cevap vermek mümkün görünmez. Felsefi kavrayışlarda görülen ortak tutumlardan söz etmek olasıdır. Her cevap girişimi bir tarafı eksik bırakır. Burada bir soru akla gelebilir: "Tam tanım yok mudur?" Sadece matematiksel ve mantıksal kavramların tam tanımı vardır. Bunun sebebi, bu ifadelerin kendi tanımlarıyla var olmalarıdır.

Felsefe, Yunanca philosophia kelimesinden gelir. Türkçe'ye philosophianın Arapça'da aldığı biçimden girer. Philosophiada, philo sevgi, sophia bilgi anlamına gelir. Buradan philosophia bilgi sevgisi anlamına gelir.

Bilmek, soru sormak, insanın karanlık çağlardan beri önemli dürtüsü olmuştur. İnsanlığın ileri atılımın-

da sorulara verdiği yanıtlar değişir. Yaşamı anlamlandırma çabası içinde olan uygar insan (uygarlık burada artı-değere el konulan aşamaya ulaşmış topluluk anlamında kullanılmıştır) köken sorularına yönelmiştir. Ben kimim? Nereden geldim? Etrafımda gördüklerim nasıl ortaya çıktı? MÖ 6. yüzyıldan itibaren Anadolu'da bu soruların yanıtlarına tanrıların iradelerinden bağımsız yanıtlar verilmeye başlanmıştır. İşte bu aşama felsefenin başlangıcı olarak kabul edilir. Bu aşamaya nasıl geldiği bu yazının konusu dışında kaldığından girilmeyecektir. Ege havzası dışında da felsefeler vardır: Çin ve Hindistan felsefeleri. Ege felsefesinin gündemde tutulmasında, Avrupa'nın, kökenlerini Yunan'da temellendirmesinin önemli payı vardır. Demek ki felsefenin temelinde soru sormak ve bu sorulara yanıt aramak yatar.

Her soru ve yanıtı, felsefe yapmak anlamına gelmez. Felsefe soruları kolay görünen zor sorulardır. "Hayatın anlamı nedir?" sorusu, felsefe sorularına tipik bir örnektir. Bu sorunun ne kadar insan varsa o

kadar yanıtı olabilir. Felsefi yanıt olabilmesinin koşulu kavramsal düzeyde mantıksal bağlarla örülmesidir.

Felsefi olayın olmaması, felsefenin tüm olaylara karışması imkanını verir. Canlılığın biyolojinin konusu olması, dengeyi statüğün incelemesi gibi felsefenin sınırlanmış bir-konusu yoktur. Yeterli genellikte ve önemde her olayın felsefesi yapılır. Bir ayak-kabcılığın, duvar ustalığının söz edilemez ama tekniğin felsefesinden söz edilebilir.

Felsefe ile uğraşmak değişik tepkilerle karşılaşılır. Toplumda bir felsefe fikri olmasına karşın bunun ne olduğu değişkendir. "Felsefe yapma!" sözü günlük dile girmiştir. Sohbet sırasında bir kafadar anlaşılmaz konuştuğunu düşündüğü bir arkadaşına seslenir "felsefe yapma!". Ne olduğunu anlamaya çalışmadan sevenler olduğu gibi, felsefeyi sıkıcı, soyut tartışmalar alanı görenler de vardır. Kimileri için de felsefe içi boş laf kalabalığıdır. Devrimciler için anlamı ise yaşamın tüm alanlarını kapsayacak eylem kılavuzluğu olmalıdır. Bir devrimcinin siyasi çizgisinden, etik değerlerine, sanat anlayışına ve diğer tüm alanlara felsefe yedirilmelidir. Felsefeyi yedirmek felsefe tarihini çok iyi bilmek değildir. Platon bugüne getirilemiyorsa, Platon okumanın da bir faydası yoktur. Güncel sorunlar içinde - bireysel, toplumsal- kavrayış genişliği katmıyorsa felsefeyle ilgilenmenin de bir anlamı yoktur. Kuşkusuz felsefenin ilgiyle karşılanmamasında felsefecilerin de etkisi bulunur. Felsefe, Nietzsche'nin deyişiyle, "akademik ihtiyarlarla akademik gençler arasında yapılan zararsız bir gevezelik" olmak istemiyorsa yaşamın içine karışmalı, yaşam sorunları ile yüzleşmelidir. Kürsülerden inip, sokağa girmelidir.

Felsefede yapılan önemli bir yanlış şudur: Kavramlarla yapılan çalışma nesnelere yapıyormuş gibi gösterilir. Sonuçta ortaya bulanıklıklar çıkar. "Dünyanın özü kötüdür" gibi bir ifade anlamsız ve saçmadır. Dünyanın bir özü var mıdır? Cümle yapısı doğru olmasına karşın, kavramların yönetimleri yanlıştır. Felsefenin toplumsallaşması çabasında

olanlar felsefeyi insandan kopartan, anlamsız ifadeler topluluğuna dönüştürme eğiliminde olanlarla ciddi mücadeleye girişmelidir.

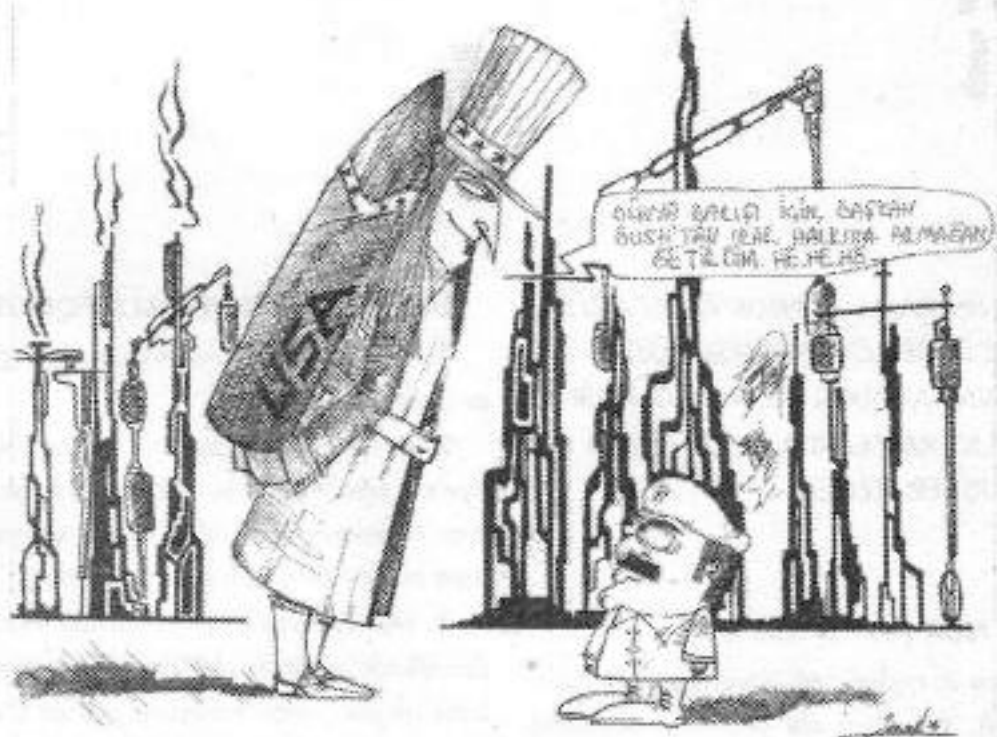
Ne felsefe bir sırdır, ne de filozoflar insan üstü varlıklardır. Felsefeyle ilgilenmek için filozof olmak gerekmez. Herkes felsefe yapabilir. Evrensel ölçütte insan sorunlarını kurcalayan, tutarlı çıkarımlar yapan her usavurma felsefedir. Burada belirleyici olan bilinenleri tekrarlamaktan uzak, yeni düşünceler geliştirebilmektir. Felsefe eleştirisiz olmaz. Filozoflarda görebileceğimiz önemli taraf eleştirel yıkıcılıklarıdır. Varolan her şeyi karşısına alabilme kararlılıklarıdır. Descartes kendi tutumunu bir eğretilenme ile şöyle anlatır. Bir sepetin içinde çürük ve sağlam meyveler olduğunu varsayar. Çürük meyveleri sağlam meyvelerden ayırmanın yolunu sepeti boşaltıp, teker teker meyveleri yoklayarak sepeti doldurmak olduğunu söyler. Filozof sepetin içindekileri boşaltan, ayırıştırıp, yeni biçimlerde birleştiren kişidir. Her yeni felsefe kendini temellendirerek başlar.

Felsefenin başlangıcından itibaren iki ana damar olmuştur. Bu iki damar özne-nesne ilişkisi içinde şekillenir. Nesneye ağırlık veren felsefeler: materyalizm, naturalizm, realizm. Nesneden kalkarak varolanı açıklama çabası güderler. Özneye ağırlık veren felsefeler: idealizm ve diğer bütün 'izm'ler. Öznenen kalkarak nesne açıklanır. Bugün diyalektik materyalizm felsefenin yetkin aşamasıdır. Fakat son aşaması değildir. Olduğunu söylemek diyalektik materyalizmi reddetmektir.

"Bütün bilimsel sorulara cevap bulunmuş olsa da hayat sorunları dokunulmadan kalır." der Wittgenstein. Başta sınıf çelişkileri olmak üzere, teknoloji-doğa, insan-doğa gibi çelişkiler olduğu sürece felsefe varolacaktır. Çelişkisiz varoluş mümkün değildir. Felsefe, insanın araştırması olduğundan sürekli varolacaktır. Bu yüzden felsefe sorunlarının nihai sonuçları yoktur.

"Felsefe yolda olmaktadır"

EMPERYALİST SALDIRGANLIĞA KARŞI

**DÜNYA HALKLARININ
YANINDAYIZ!**

SOKAĞIN E S İ

1. ABD'NİN İRAK'A YÖNELİK YAPACAĞI SALDIRIYI NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?
2. BU SAVAŞTA HALKIN KAZANIMI OLABİLİR Mİ?
3. BU OLAY KARŞISINDA MERSİN HALKI NASIL BİR DURUŞ SERGİLEMELİ?

KEMAL NUR (41) SİGORTACI

1. Savaşın üç nedeni var: Amerika silah stoklarını belirtmek, petrolleri ele geçirmek, kaybettiği prestiji tekrar kazanmak. Dünyanın jandarmasıymış mantığını kullanıyor.
2. Asla. Türk insanları kullanılıyor. Sahte vaatlerle insanlar kışkırtılıyor. Türkiye insanlarının çıkarı olamaz. Basın mensuplarının belki... Türkiye halkı çok değişen, hafızası zayıf, kandırılabilen, hayallerle yaşayabilen, kendi çıkarlarını savunmayan bir halk.
3. Dilerim bir tepki oluşur. Suskunluk bir tepkiye dönüşmeli. "Savaşa hayır" tepkisi birkaç insan, grup ve sendikalarla kalmamalı. İnsanlar ölüme götürülüyor ve tepki olmuyor.

ÜMİT KIRBIYIK (42) FELSEFE ÖĞRETMENİ

1. ABD dünyanın efendisiyim mantığıyla savaşa giriyor.
2. Hangi halkın kazanımı? Irak mı, ABD'ni Türkiye'ni. Eğer Irak'la bu Saddam'a bağlı savaş sonucu insanların özgür olma niteliği ortaya çıkabilir. Ama bu da zor. Zaten halk savaşı değil.
3. Mersin, 'Savaşa hayır' cevabı vermeli. Zaten tüm ülkede veriliyor. ABD'nin kendi insanları bile karşı çıkıyor. Liman konusuna gelince o askerlerin de karşı çıkma hakları yok. O yüzden onlara karşı bir duruş sergilenmemeli.

DİDEM BÜYÜKŞAHİN (19) ÖĞRENCİ

1. Biyolojik kitle imha silahlarının olduğu söyleniyor. Böyle bir şey varsa neden saldırmazın? Hatta böyle bir şey varsa bütün ülkeler birleşip saldırmalı.
- Ö.D: Peki ABD'nin kitle imha silahlarını bahane ederek, petrol yataklarını ele geçirmek ve tüm Ortadoğu'ya hakim olmak istediği görüşüne ne diyorsunuz?
- Ben sadece basını takip ediyorum.

2. Kesinlikle olmaz.

3. Halk ayaklanmalı. Biz şu an çok tehlikeli durumdayız. ABD askerleri geldi bile.

OĞUZ KANLIÖZ (27) ESNAF

1. Savaş olmayacak, önümüzde hac var, kurban bayramı var, hem sıcaklar da geliyor. Askerlerin giyimleri ağır gelecek.

2. Hiçbir zaman halk kazanmayacaktır.

3. Ne kadar istesekte engellenir. Bizde zaten sözde var uygulamada yok.

NECATİ KİBAR (56) ESNAF

1. Petrollere el koymak istiyor.

2. Halk kazanamaz. Ölümler çoğalacak, eski günlere geri döneceğiz gibi geliyor.

3. Hiçbir şey sergileyemez. Savaş Amerika ile hükümet arasında. Tabiki biz de Amerika'ya mecburen bağlıyız. Menfaat meselesi.

ABDULLAH ENİS UCAL (52)

AYAKKABICI, ESNAF

1. BM onay vermedi, savaş iyi değil ABD kendi çıkarları için yapıyor. Petrol için.

2. Olamaz. Çok fazla kaybı olur.

3. Savaşa karşı olduğunu göstermeli, yürüyüş yapmalı sesini duyurmalı.

FERDİ DOĞAN (18) ÖĞRENCİ

1. ABD'nin Irak'a yönelik saldırısının haksız mı yoksa haklı mı olduğu tam olarak bilinmemektedir. Eğer gerçekten amaç nükleer ve biyolojik silahların imhası ise buna bir çözüm getirilmelidir. Ancak bu durum insanlık dışı, insanlık gururunu zedeleyecek şekilde olmamalıdır.

2. Bu savaşta halkın genel durumunu değerlendirmek lazım. Tabi bu her devletin halkı tarafından farklı algılanır. Ancak emperyalist olan bazı ülkeler

bu durumu kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak ister. Çünkü zaten o devletlerin temelinde baktığımızda tarih boyunca hep sömürerek bir şeyler elde etmişler. Halk tabii ki olumsuz etkilenecek çünkü bu bireysel bir eylem değil. Dolayısıyla insanı insan eden unsurların ortadan kaldırılmasına yönelik olduğu da açıkça görülmektedir.

3. Bu olay bireysel olmadığından muhakkak tepki gelecek. Mersin'de bu sadece bazı çevrelerce protesto edilmemeli. Savaşa karşı genel birlik ve beraberlik gerekir. Eğer bu olay az da olsa insanların vicdanını sızlatıyorsa belli şekilde tepkisini gösterecektir Burada da dikkat edilecek husus tepkinin eyleme (harekete) dönüştürülmesidir. OKTAY AYCI'nın bir sözü var: "Kör olmak görmemek değil; görmemektir kör olmak". Benca bu her şeyi ifade ediyor.

FEVZİ TOSUNLAR (38) KUYUMCU

1. Petrolü alacak adam gözünü dikti. "Büyük balık küçük balığı yer".

2. Amerika halkı kazanacak. Türkiye için de kazanım olur. Düşünsenize alışverişler artacak. Giyimler, yiyecekler... Kim bilir altın almaya bile gelen olur. Daha doğrusu esnaf için iyi olur.

MESUT AŞKIN (...) AYLAĞ BİR MEMUR

Kendi çıkarları için emekçiyi hiçe sayacaklar. Her zaman olduğu gibi burada da kadınların rolü çok. Sanırım Venezuela'daydı: kadınlar etkin bir karşı duruş sergiledi, savaşa giden kocalarını yatak odalarına almamışlardı... Belleksiz bir toplumuz. Batıda bile daha çok tepki var kültürden, bilinçten kaynaklı.

DENİZ ERDOĞAN (15) ÖĞRENCİ

1. Bush dünyaya hükmetmek uğruna, insanları öldürecek. Kitle imha silahları sebep olarak gösteriliyor bir yandan da gerekirse nükleer bomba kulla-

nilacağını söylüyor. Tek amaç doğu ülkelerinin gelir kaynağı olan petrol yataklarına sahip olmak.

2. Hiçbir savaşta olmadığı gibi halkın kazanımından ziyade zarar göreceği ve nedensiz yere ölümler olacağı kesindir.

3. Tüm ülkede olduğu gibi Mersin'de de bir hareket düşünemiyorum. Çünkü engellenir. Ama eylemlerin olacağını duyuyoruz. Ancak bu eylemlerdeki katılımın sesine göre bir duruş sergilenebilir. Sonuç olarak benim yaşımıdakilerin çoğu savaşın niteliğinden haberdar değiller. Tabii bunun farklı sebepleri var(basın, aile, çevre...)Sizin böyle bir anket düzenlediğinizi görmek topluma duyarlı insanların da olduğunu gösteriyor.

MİTHAT ÇELİK (37) KİTAPÇI

1. Üçüncü paylaşım, tek kelimeyle haksızlık.
2. Olamaz. "Atlar tepişir arada eşekler ölü kaybeden halk olur" .
3. Tepki koymalı. Ama koyulacağını zannetmiyorum. Birey olarak düşünülmemeli. Demokratik kitle örgütleri, sendikalar... O zaman eylemin anlamı olur. Bireysellik olmaz.

TAHSİN DÖNELİ (48) ÖĞRETMEN

1. Haksızlık. 21. yüzyılda bir ülkenin insanlara böyle bir müdahalesi olamaz
2. Amerika dışındaki herkes kaybeder.
3. Yasal yollardan tepki gösterilmeli.

ERDAL KILIÇ (18) ÖĞRENCİ

1. ABD yenilgiyi (11 Eylül) hazmedemediği için ve dünyadaki petrol kaynaklarının sahibi olmak istediği için savaş istiyor.
2. Halkların kesinlikle acı ve yoksulluktan başka kazanımı olmayacaktır.
3. Büyük bir tepki gösterileceğini sanmıyorum. Çünkü Mersin limanında yaşanan bu gelişmelerle

ilk defa karşılaşacakları için tepki yalnızca belli kesimlerde olacaktır ta ki savaş çıkıncaya kadar.

Ö.D: Türkiye bu savaşa girmeli midir? Neden?

Girmeli. Kuzey Irak bizim için tehlike oluşturduğu ve yakın komşumuz olduğu için araya yapılacak harekette söz sahibi olmalıdır. Aksi takdirde Türkiye savaşa girmezse ABD'nin savaş sonrası Kuzey Irak kararları noktasında hiçbir şey söyleyemeyecektir.

SALİM KARO (...) ÖĞRETMEN

1. Savaş bir tesadüf değildir ve şunu bilelim ki dünya silah ticaretinden en çok pay alan ülkeler Avrupa ülkeleridir; tabii ki başında da Amerika. Bush bu savaşı diğerlerinden iki kat daha fazla istiyor; bu da Bush'un Yahudi kökenli olmasından olsa gerek. Önemli bir şeyi daha vurgulamak istiyorum. 1991'de Amerika'nın savaşa girmesinin önemli nedenlerinden biri de elinde bulunan yeni silahları kullanmaktı. Şimdiki bu savaşta da bence Amerika yeni silahlar üretti ve bunları denemek istiyor.
2. Olmaz. Olursa bile tekellerin kazanımı olur bu. Tabii bu savaşla döviz değeri kazanacak borcumuz artacaktır.
3. Bol bol dua edilecektir.

ÇAĞLAR GÜNEŞ (14) ÖĞRENCİ

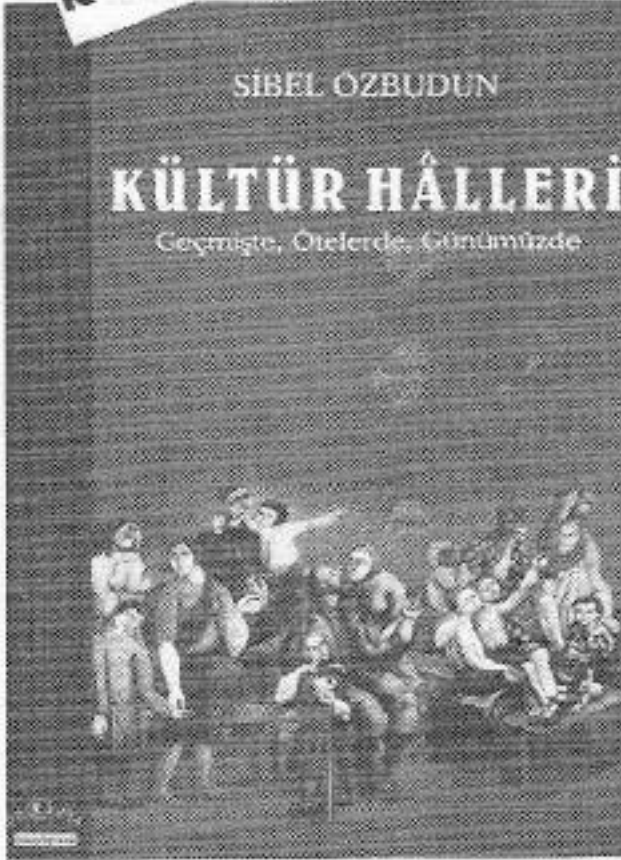
1. Her şey açıkça ortadadır. Silahlar bahane ediliyor. ABD ilk önce petrol ve Arap ülkeleri üzerinde hakimiyet kurmak istiyor. Daha sonraki derdi ise 11 Eylül'ün intikamını almak için savaş çıkıyor.
2. Zaten yoksul olan ülkemiz daha da yoksullaşacaktır. Hiçbir halkın kazanımı olmaz. Hem ABD'de hem Irak'ta hem de Türkiye'de yapılan protestolar bunu gösteriyor.
3. Tepki mutlaka koyulacaktır. Mitingler, propagandalar yapılmalı. Herkes bir şeyler yapmalı. Ama bu saatten sonra bu çalışmalar ABD'nin Türkiye'yi kullanmasını engelleyemeyecektir.

k i t a p l ı k

SİBEL ÖZBUDUN

KÜLTÜR HALLERİ

Geçmişte, Ötelerde, Günümüzde

KÜLTÜRÜN ÜÇ "HALİ"

"Kültür Halleri", kültürü bir toplumsal çatışmalar, bir sınıflar mücadelesi alanı olarak algılayan bir yaklaşımla kaleme alınmış farklı konulardaki yazılardan oluşuyor. Marksizm ile antropoloji arasındaki ilişkiler potansiyeli üzerinde okuru düşünmeye çağıran bir önsözün ardından, kitap, üç bölüm halinde geliyor.

"Geçmişten, 'Öte'lerden" başlığını taşıyan I. Bölümde toplanan yazılar, yazarın deyişiyle, "tarihin ve coğrafyanın 'iktidarsızları' ve onların 'iktidar' karşısındaki konumlanışları üzerine..." Sömürgeciliğin yerli halklar üzerinde uyguladığı soykırım ve etnik kıyım(lar)dan, Grek, Roma, Ortaçağ ve Sömürgeci-dönem Batı etnik-merkezçiliğinin

"saçaklar"daki halkları ve kültürleri nasıl tanımladığına, Hıristiyanlığın ilk dönemlerinde pagan-Hıristiyan çatışmalarından, Harran Sabiliğine, Anadolu heterodoksizminden, Hasan Sabbah hareketine, egemenle direnenin kültürel çatışmalarına, geniş bir tarih ve coğrafya kesitinde tanıklık ediyor bu yazılar.

"Bugün, Bu Dünya" başlığını taşıyan II. Bölüm, emperyalist küreselleşmenin kültürel alanda yol açtığı sorunlar üzerinde yoğunlaşmakta. Yoksulluk, yoksunluk, yabancılaştırma, marjinalleşme, popüler kültür, göç, içselleştirilen faşizm... bu başlık altında ele alınan "kültürel sancılar"dan birkaçı. Bu bölümdeki yazılar, iki farklı tartışma düzleminin iç içe geçmesinden oluşmakta. Küreselleşmenin, yeryüzü kültürlerinin birbirine eklenerek herkesin "söz"üne kulak verilebildiği (doğrusu "satın alınabildiği" olmalı) yeni ve "şanlıkları" bir dünya oluşturacağını müstulayan postmodern apolojistlere karşı, piyasa ile kültürel çeşitlilik fikrinin bağdaşmazlığı vurgusuyla yürütülen tartışma ile, özellikle Türkiye'nin pop-kültürel bağlamda yaşadığı deformasyonların örnekleri, birbiri içine örülerek, yönelmekte olduğumuz neo-liberal "kıyamet" üzerine yeterli bir kanaat oluşturuyor okurda.

"Başka Türü Birşey, Bizim İstedikimiz" başlıklı III. Bölüm ise, kapitalist küreselleşmeye karşı mücadelenin kültürel boyutları ele alınmış. Alternatif, muhalif ve barışçı bir kültürün nasıl oluşturulabileceğine ilişkin tartışmalara bir katkı sunmak amacıyla kaleme alınan bu yazılarda, siyasal ve kültürel dinamikler arasındaki ilişkiler sorun edilmekte; her ikisinin de nihai olarak insan edimlerinin ürünleri olduğu hatırlatılarak, kültür "mühendisliği"ne olduğu kadar, onu her türlü müdahaleden arı, tümüyle bağımsız ve özerk bir alan olarak gören kendiliğindençiliğe de karşı çıkılmakta. Bu son bölümde, neo-liberal kapitalist tahakkümden özgürleşmiş, eşitlikçi ve kardeşçe bir dünya tahayyül ve mücadelesinin, aynı zamanda kültürel bir mücadeleyi de kapsamı gereği vurgulanıyor; kültürel geleneklerin yeniden üretimi dinamikleri araştırılıyor.

KÜNYE: Sibel Özbudun, "Kültür Halleri: Geçmişte, Ötelerde, Günümüzde" Ütopya Yayınları, Ankara, Ocak 2003.

KAFFE KONYA

Diğer büyük illere nazaran; biraz daha kapalı, dini - geri değerlerin yaşam biçimini önemli oranda etkilediği Konya'da son zamanlarda bir kafe kültürü gelişmeye başladı. Konya Selçuk Üniversitesi'nin açılması nedeniyle diğer illerden binlerce genç, öğrenim görmek için gelmeye başladı. Şu an 40-50 bin öğrencinin burada öğrenim gördüğü söyleniyor. Başka illerden buraya gelen öğrenci gençlik, Konya hakkındaki ön bilgileri aldıkları

okul idaresinin gerici faşist görevlilerden oluşması, çarşıdaki gerici ortam ve demokratik kitle örgütlerinin olmayışı veya çok az olmasıyla birleşince, öğrencilerin kendi içlerine kapanmasını, korkmasını sağlıyor. Önceki yıllarda azda olsa bazı ileri kesimlerin çabası ve mücadelesi kısmen de olsa öğrenci geçliğin önünü açmış, devrimci-sosyalist yayınların büroları açılmış, Halkevleri gibi kurumlar yaşatılarak bazı kazanımlar elde edildi. Fakat

yoğun baskılarla bu gelişimin önü kesildiğinden devamı getirilmediğinden kendi memleketinden buraya gelen, kismende olsa devrimci mücadeleden etkilenen bireyleri de geriye çekmiştir. Bu kişiler kendi kendisiyle veya çok küçük arkadaş grupları oluşturup zamanlarını, boşa harcayarak geçirmişlerdir. Arayış içindeki öğrenci gençlik, demokratik kazanımların, kültür merkezleri vb. almaması sonucu özgün müziğin çalındığı kafeleri görünce buralara ilgi duymaya başlamışlardır. Kendilerini rahat hissedebilecekleri bir ortamı bulduklarını sanarak buralara yönelmişlerdir. Bu durumu gören ticari kafalı birileri de bu ortamdaki faydalanıp kafeler açmaya işletmeye başlıyorlar. İlk bakışta bu ortam Konya'da bir yenilik, bir kazanım gibi görünebilir; sonuçta gençliğin bir araya gelmesini sağlıyor. Ama herkes için olmasa da birçoğu için Konya'nın kapalı ortamından kurtulma, uygun müzik dinleme amacıyla gelinen kafe süreci içinde bir lümpen ortamına dönüşüyor. Önünde çayı, elinde sigarası, hele yanında flört edebileceği biri de varsa değme keyfine gitsin; giderek yozlaşan, halktan kopuk, sorunları karşısında bazen duyarsız bazen de efkarlanmaktan başka bir şey yapmayan kişiliklerin. Tabii ki herkes için aynı şeyi söylemek mümkün değil. Bu durumu farkedenden bireyler de var. Bu bireyler sistemli bir şekilde doğru yöntemlerle müdahale etmezlerse sonuçta ya o insanlardan uzaklaşacak ya da onlar gibi yaşamaya başlayacaklardır. Her iki biçim de doğru olmayan yöntemdir. Uzaklaşmak doğru değil, çünkü araya gelen üniversiteli gençlik, arayış içinde olan, kendisine bir ortam bulamadığı için zorunlu olarak gelmiş ama süreç içinde alışkanlık edinmiş kişilerdir. Doğrusu anlatıldığında veya im-

kan sağlandığında düşünmeyi başarabilecek yapıdadırlar, başka niyetler için gelenler hariç. Onlar gibi yaşamayı kabullenmek zaten başta yenilgiyi kabul etme anlamını taşır ki; bu da bireyi çürütür yozlaştırır. Kafe kimileri için basit bir şey olarak görünebilir ama bu durum biraz da genelleşiyor. Konya gibi üniversitenin bulunduğu birçok ilde de aynı şeyler yaşanıyor inancındayım. Bunun sistemli bir şekilde karşı güç tarafından oluşturulduğunu düşünüyorum. Ezenlerin, sistemin çelişkilerini olumsuzluklarını görmüş ve bilince çıkarmış, kendisini bu olumsuzlukları ortadan kaldırma mücadelesine katılmış durumda olanlara nasıl yöneldiğini biliyoruz.

Yapılmaya çalışılan; sorunları anlamaya çalışan, yaşananlardan rahatsız olan, kendi yaşadıklarından yola çıkarak olumsuzluk sebeplerini bulmaya çalışan, bundan dolayı bir arayış içine girmiş gençleri kafe vb. yerlerde kendi kendine yeten, tatmin olan, yozlaşan kişilik haline getirip kendisine karşı bir güç olabilme imkanının önünü kesmektir, kendisine yedeklemektir. Yani bu durum öğrenci gençliğe bilinçli bir müdahaledir. Basit bir sorun olarak görülemez. Kendisine devrimci-demokrat-yurtsever diyen üniversite gençliği uyanık olmalı, her türlü tezgahı görebilmeli, çözümler bulmalı. Buna kendimizi zorlamalıyız. Aksi takdirde duygu sömürsü yapan kafe ortamı, uzun vadede bizleri olumsuz yönde etkileyecek yoz bir ilişkiler ağını geliştirecektir.

Konya'dan Bir Okur

Savaş Şamanı;

GERONİMO

"(Kızılderililer) son derece sade, dürüst ve eli açık insanlar. Herhangi birinden sahip olduğu herhangi bir şey istenince hemen veriyorlar. Kötülüğün ne olduğunu hiç bilmiyorlar, çalmıyorlar, öldürmüyorlar. Komşularını, kendileri kadar çok seviyorlar. Dünyada onlar kadar tatlı dilli insanlar yoktur. Her zaman gülüyorlar. Elli adamla bu halkın hepsini boyunduruk altına alabilir ve onlara her istediğinizi yaptırabilirsiniz."

Christoph Colomb

Beyaz Adam 15. yüzyılda istila edip Amerika adını verdiği yeni dünyada ilk olarak büyük katliam ve köleleştirme politikalarını uyguladı. Bu doğrultuda Amerika yerlilerini tarihte eşi görülmemiş bir kırma uğrattı. Temel politika olarak "İyi bir Kızılderili (yerli), ölü bir Kızılderili'dir." düşüncesini benimsedi. Tarih kitaplarında ve kovboy filmlerinde bize aktarılanların tersine, yerlileri yok eden hep "uygar beyaz adam" oldu. Azılı bir haydut olan Christoph Colomb'un Hindistan'a gitmek üzere gerçekleştirdiği yolculukta tesadüfen ayak bastığı Yeni Dünya, bu tarihten itibaren tüm neşesini kaybetmeye başlamış. Kanun kaçakları, kraliyet askerleri ve korsanlardan oluşan İspanyol filoları, "keşfettikleri" yeni kıtada son derece sıcakkanlı törenlerle karşılaşırsalar da bu sıcaklığa katliamlar ve köleleştirmelerle karşılık verdi.

"Coğrafi keşiflerin" hız kazandığı 15. yüzyılın sonları ve 16. yüzyılın başlarında büyük akınlara uğrayan Amerika'da tüm yerli kabilelerin keyfi kaçmıştı. Bu kıtayı istila eden başta İspanyol ve Portekizliler olmak üzere birçok Avrupa devleti, çok geçmeden milyonlarca yerliyi kılıçtan geçirip üç büyük uygarlığı yok etmişti. Yok edilen uygarlıklar tarihin en köklü kültürlerini yaratan Aztekler, Mayalar ve İnkalardı. Colomb'un ayak bastığı tarihte 30 ila 50 milyon civarında olduğu tahmin edilen yerli nüfus 1800'lü yıllarda 500 bin rakamına gerilemişti. Başka bir deyişle, "Beyaz Adam" üzerine düşeni en iyi biçimde yapmış ve 10 milyonlarca insanı katletmişti. Yerlileri sadece katletmekle kalmayan beyaz Adam, altın aramada da bu insanları köle olarak çalıştırıp, çalışmayı

reddedenleri acımasızca öldürüyordu.

Kıtaya uygarlık götüren Avrupalılar, insanları, hayvanları ve doğayı gözlerini kırpmadan yok etmeye ant içmişlerdi sanki. İstilanın ardından yurtlarından sürülen Kızılderililer, oradan oraya sürüklenip toprakları için savaşmak zorunda bırakıldılar. İlk başlarda çoğunluğu savaşın adını bile duymamış olan bu yerliler, zamanla büyük direnişler sergilemeye başlasalar da sonlarını geciktirmenin ötesine gidemediler. Doğayı analarını sevdikleri gibi sevip, hayvanları sadece yemek için öldüren, kötülük nedir bilmeyen Kızılderililer ilk istilacı Christoph Colomb'un ağzından şöyle tanımlanıyordu. "Bu insanlar ne herhangi bir mezhebe bağlılar, ne de puta tapıyorlar. Kötülüğü tanımıyor, birbirlerini öldürmeyi bilmiyorlar. Hiç silahları yok. Öylesine ürkek ve yumuşaklar ki yüz tanesini çil yavrusu gibi dağıtmak için bizden bir tek kişi yeterli."

Yüreklere insan ve doğa sevgisiyle dolu Kızılderililer, para dışında hiçbir değer tanımayan Beyaz Adam'la tanışıklarına binlerce defa lanet okudular. Kimi zaman gözlerinin önünde çocuklarının karınları deşildi, kimi zaman kadınlarının tecavüze uğramasında elleri kolları bğli bırakıldılar. Tüm bunlar yerlilerin öfkelenip özgürlük için savaşmaları için yeterli nedenlerdi. Yok oluyorlardı. Kendilerini korumak zorundaydılar. Savaşmaya başladılar. Ardından da anlaşmalar geldi. Amerika Birleşik Devletleri'nin kurulmasıyla birlikte sürekli olarak bu devletle anlaşmalar yapan Kızılderililer, hemen her defasında ABD'nin anlaşmayı ihlal ederek onlara saldırması ya da topraklarını işgal etmesiyle karşı karşıya kaldılar.

Yok etme politikalarının bütün hızıyla sürdüğü bir dönemde, Orta Amerika'da bugünkü New Mexico'da dünyaya gelen bir Apache (Apacı),

Christoph Colomb

Beyaz Adam'a çok zor geçecek bir 50 yıl yaşatacaktı. Bu Apache'nin adı Geronimo'ydu. Tarihteki en büyük Apache savaşçısı olarak bilinen Geronimo, doğduğu tarih konusunda tam bir uzlaş olmasa da kendi söylediği biçimde, 1829'da dünyaya geldi. 1909 yılına kadar hayatta kalacak Geronimo, yaşarken efsane olmayı başaran ender tarihsel kişiliklerden biri oldu. Hayatı boyunca kabilesini ve topraklarını korumak için sürekli olarak savaşan büyük savaşçı, Meksikalılar ve ABD'lileri çoğu kez dize getirdi. Gerekliğinde tek başına, gerekliğinde diğer Apache savaşçılarıyla birlikte özgürlük için mücadele etti. Defalarca esir edildi, ama hiç teslim olmadı. Bir keresinde, ABD

İNAT YAKINDA ÇIKIYOR...

ÇİZGİLERİYLE

Ahmet İPEK, Aleksandar BLATNIK,
Altan ÖZESKİCİ, Aşkın AYRANCIOĞLU,
Behiç Yalçın AYRANCIOĞLU,
Burak OKTAY, Canol KOCAGÖZ,
Cem KOÇ, Cemal ODABAŞI,
Deniz DOKGÖZ, E. Yaşar BABALIK,
Ebru ALTAY, Elif TEKE, Eray ÖZBEK,
Gürbüz Doğan EKŞİOĞLU, Hamdi ÖZYURT
Hasan SEÇKİN, Hayati BOYACIOĞLU,
İsmail KAR, Kadir YARDIMCI, Mecit ÖZBEK
Mehmet GÖLEBATMAZ, Muhammet BAKIR
Murat İLHAN, Mustafa YILDIZ,
Osman Yavuz İNAL, Semih BALCI,
Sevda DAĞCI, Seyit SAATÇI, Yavuz MAMA

YAZILARIYLA

Abdülhamit UZUNBURUN/BÜLO İLE SÜLO'NUN MACERALARI
Aşkın AYRANCIOĞLU/BİR "KARİKATÜR YAZAR"LA TARTIŞMA
"KARİKATÜR YAZAR" ÜZERİNE TARTIŞMALAR
Aşkın AYRANCIOĞLU/E. YAŞAR BABALIK İLE SÖYLEŞİ
Aşkın AYRANCIOĞLU/CEMAL ODABAŞI İLE SÖYLEŞİ
Cem KOÇ/ADALET TANRIÇASI SİMGESİNE ELEŞTİRİ VE BİR ÖNERİ
Hamdi ÖZYURT/SANKİ TEK SAYFA ÇİZGİ ROMAN
Hamdi ÖZYURT/MUTSUZ BAYAN VE ÇOCUKLARI
İ. Cem KANTARLI/DÖKÜNTÜ KURUMLAR, YÖK'ÜNTÜ DURUMLAR
İ.Cem KANTARLI/KOÇ ÜNİVERSİTESİ VE BOYNUZU
İNATÇI/KÖPRÜLER
Mehmet GÖLEBATMAZ/GİZEMİN BULMACANIN GÜCÜ
Mehtap KILIÇ/YANSIMA ŞİİR-YENİ UFUKLARDA
Muzaffer ORUÇOĞLU/BAKIL
Nihat ATEŞ/MEMLEKETİMDEN OKUR MANZARALARI
Semih BALCI/GÜRBÜZ DOĞAN EKŞİOĞLU İLE SÖYLEŞİ
Semih BALCI/YABANCI
Sevim ÇOBAN A./YANSIMA ŞİİR-YARIN

ÇİZ-DÜŞÜN?

aşkın ayzancıoğlu

